

**МИР БОЖИЈИ – ХРИСТОС СЕ РОДИ!
PEACE FROM GOD – CHRIST IS BORN!**

**Опело и сахрана
Митрополита
црногорско-
приморског
г. Амфилохија**

**Молитвени испраћај
45-ог Патријарха
Српске Православне
Цркве и оца нашега
господина Иринеја**

Inside

- 3 *The Nativity Encyclical*
- 6 A Prayerful Farewell to our Patriarch and Father Irinej, the 45th Patriarch of the Serbian Orthodox Church
- 8 Biography of His Holiness Archbishop of Pec, Metropolitan of Belgrade-Karlovci and Serbian Patriarch
- 10 Funeral Service and Burial of Metropolitan Amphilohije of Montenegro and the Coastlands
- 13 Biography of Metropolitan Amphilohije (Radovic)
- 14 Conversation with Dejan Ristic, Professor at the Prizren Seminary
- 17 Renovation of the Roof of the St. Sava Monastery in Libertyville
- 18 In Memoriam: Protojerej-Stavrophor Toma Stojic
- 19 In Memoriam: Fr. James Barfield
- 20 In Memoriam: Protojerej-Stavrophor Dusan Bunjevic
- 21 Patron Saint's Day – Slava of the Karadjordje Royal Family
- 22 The Feast Day of Saint Sebastian of Jackson in the Year 2020 of Our Lord
- 26 The Feast of St. Mardarije Celebrated at St. Sava Monastery
- 29 Ordination at St. Sava Church in San Gabriel, California
- 30 International Orthodox Christian Charities Elects Jasmina T. Boulanger, Chairman of the Board
- ~
- 21 *Божјиџна Посланица*
- 34 Молитвени испраћај 45-ог Патријарха Српске Православне Цркве и оца нашега господина Иринеја
- 36 Животопис Његове Светости Архиепископа пећког, Митрополита београдско-карловачког и Патријарха српског господина Иринеја
- 38 Део приступне беседе Његове Светости Патријарха Српског Г. Иринеја на Устоличењу
- 40 Опело и сахрана Митрополита црногорско-приморског г. Амфилохија
- 41 Животопис Митрополита црногорско-приморског г. Амфилохија
- 45 Разговор са професором Призренске Богословије Дејаном Ристићем
- 49 Патријарх Српски Г. Г. Иринеј: Слово Призренским богословима
- 53 Министарка Весна Братић и ректор о. Гојко Перовић: Богословија да буде дио образовног система Црне Горе
- 54 Завршена обнова хиландарске трпезарије
- 55 Ваведeње Пресвете Богородице – слава Хиландара
- 56 Академик Матија Бећковић: Црква ће одбранити и Космет
- 57 Дан Светог Севастијана Џексонског
- 59 Народна библиотека Србије на прагу решења за заштиту непроцењивог блага српске писмености
- 61 Нова књига Епископа Иринеја: Православни Дух и Етика Капитализма

With the Blessings
of the Episcopal Council

The Path of Orthodoxy

The Official Publication of the Serbian
Orthodox Church in North, Central and
South America

Editorial Staff

V. Rev. Milovan Katanic

1856 Knob Hill Road, San Marcos, CA 92069
Phone: 442-999-5695
frmilovan@hotmail.com

V. Rev. Dr. Bratso Krsic

3025 Denver Street, San Diego, CA 92117
Phone: 619-276-5827
FrBratso@aol.com

V. Rev. Thomas Kazich

P.O. Box 371, Grayslake, IL 60030
Phone: 847-223-4300
tkazich@owc.net

Technical Editor

Denis Vikić

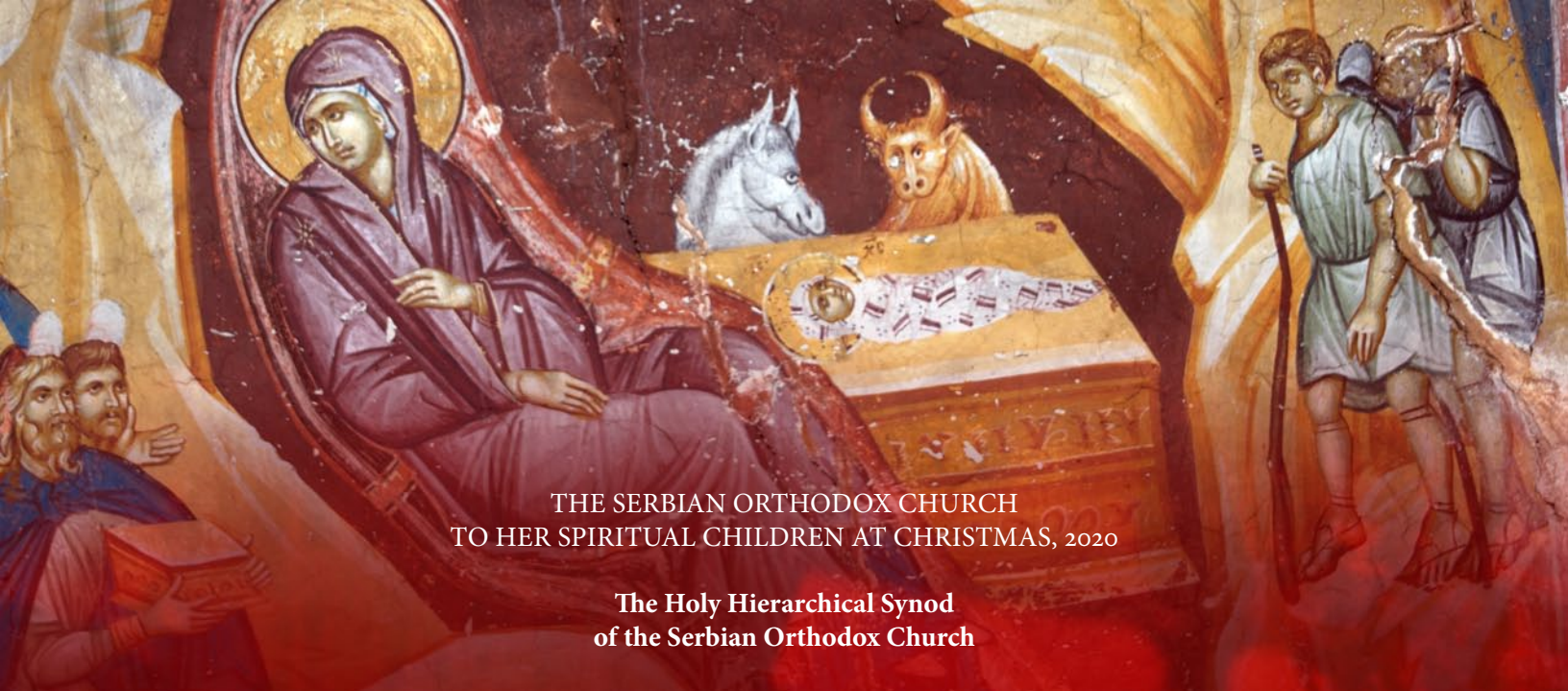
denis.vikic@gmail.com

The Path of Orthodoxy is a quarterly publication. Issues are available in PDF format at www.serborth.org.

Letters to the Editor are welcome. All letters and manuscripts submitted for publication must be signed and contain the author's name and address and maybe edited for purposes of space and clarity. Material must be submitted via email in MS Word format.

Business Address:

1854 Knob Hill Rd., San Marcos, CA 92069
E-mail: webmaster@serborth.org

THE SERBIAN ORTHODOX CHURCH
TO HER SPIRITUAL CHILDREN AT CHRISTMAS, 2020

**The Holy Hierarchical Synod
of the Serbian Orthodox Church**

WITH ALL THE HIERARCHS OF THE SERBIAN ORTHODOX CHURCH, TO ALL THE CLERGY,
MONASTICS, AND ALL THE SONS AND DAUGHTERS OF OUR HOLY CHURCH: GRACE, MERCY,
AND PEACE FROM GOD THE FATHER AND OUR LORD JESUS CHRIST AND THE HOLY SPIRIT,
WITH THE JOYOUS CHRISTMAS GREETING:

PEACE FROM GOD! CHRIST IS BORN!

*Christ is born, glorify Him!
Christ is come from Heaven, welcome Him!
Christ is on earth, be lifted up!
Sing unto the Lord all the earth!*

With these words Saint Gregory the Theologian begins his Nativity sermon, and these same words we, sixteen centuries later, sing in our services. Sing to the Lord, all the earth, for the joy prophesied by the Old Testament prophets (Isaiah 2:2-3; 9, 6; Jeremiah 23:5-6; Ezekiel 34:23; Micah 5:2) and the righteous (Genesis 12:3; 18:15) has been fulfilled. The most difficult task of man's life is to comprehend how that announced and then fulfilled joy is not like any earthly joy; rather it represents the very essence of life and our faith. Every earthly joy and celebration is limited by time and space, but the joy of Christmas is an event which lasts, giving meaning to all of our relationships and our whole life here and now. This joy has manifested itself, it has begun, it is already given to us according to Christ's words: "Your joy no one will take from you." (St. John 16:22)

The birth of Christ reveals to us the Mystery of God's unlimited love. Only God, Who is Love, (St. John 4:8) was able to humble himself and be born as a true Man, as the God-Man, without ceasing to be truly God and our Savior from sin as the source of evil, decay and death. In the Creed of our faith, we confess that the Incarnation has taken place for us and for our salvation, that "the Son of God has become the Son of Man so that in the end men could become sons of God," as Saint Irenaeus of Lyons has said. Christmas is foremost a time when the Church powerfully and mightily glorifies that Good News with the words: "Today, God has come to earth, and man has ascended to heaven. Glory and thanks be to the One Who is newly born on earth, Who has made us earthly beings divine." By His birth Christ brings the richness of divinity for us; He brings the indescribable joy to which the Church calls all peoples and all things: Sing to the Lord, all the earth!

Being children of God is the greatest Christian ideal, the ideal that needs to be constantly achieved and proven (I John 3:1-3). The entire Gospel points to this, beginning with the genealogy of Christ which witnesses to us that the Son of God, while remaining that which He is, becomes that which He was not (St. Matthew 1:1-23). While remaining true God, He becomes true Man. By this He has made all people who believe in Him and are baptized children of God. For if it is possible that the Son of God becomes the Son of Man, then it likewise is possible that sons of men become sons of God according to the gift of adoption to sonship. Our sonship to God is a direct consequence of the Incarnation of the Son of God and is shown as the highest manifestation of the love of God the Father towards mankind.

The angels greeted Christ's birth with a song: "Glory to God in the highest, and on earth peace, goodwill towards men!" (St. Luke 2:14) This angelic hymn becomes life's motto of faith and it moves us to action and creativity, to the movement out of passivity, for the glorification of God and the spreading of peace on earth are deeply and essentially creative human activities. Peace is one of the most often encountered terms in the Holy Scriptures (St. Matthew 5:9, St. Mark 5:34; St. John 16:33; Romans 15:13). Everything begins and ends with peace. The Lord has greeted all with peace, and with peace he has responded to the greetings. With the blessing of peace He departed from His disciples by saying: "Peace I leave with you, my peace I give to you; not as the world gives do I give to you. Let not your heart be troubled, neither let it be afraid." (St. John 14:27-28) The Holy Apostle Paul begins and ends his every epistle lesson with the greeting of peace to the respective local churches. With the calling to peace we begin serving the Divine Liturgy. And peace, our dear brothers and sisters, is a state of heart and soul. This Gospel and Christ's peace, as many have attested, we have recognized in the life and deeds of the newly reposed Archpastor of our Church, Patriarch Irinej of blessed memory, as well as in the life of the two virtuous hierarchs of our Church, Metropolitan Amphilohije and Bishop Milutin, who also this year were translated into the Heavenly Kingdom. In the consciousness of the people and in the Church's memory they will remain people of peace and good will, more precisely, as those through whom, in our days, Christ's peace was manifested, the peace of the first and only *King of peace* (Revelation 1:5).

The message of today's feast day of the birth in the flesh of the Son of God obliges us also to build peace all around us. We all know what it means when restlessness enters into our heart, when the lack of peace paralyzes the mind, when a person begins to run away from others and when he closes himself within his fragile fortress, being lost and weak for any good deed and for meeting with others. Today, certainly not by accident, we greet each other with the words: Peace from God, Christ is born! We are not seeking some uncertain, calculated, oftentimes ambiguous human peace, but rather, the peace of Christ which reconciles us with God the Father and with each other, a peace of conscience, that true feeling of the fulness of fulfilling the will of God. The opposite of that, the lack of peace which inflicts today's people, is a consequence of spiritual emptiness and a life void of God's joy and communion.

The celebration of the birth of the Son of God is a feast day that has a plethora of traditions that attest to the richness of the historical existence of our people. We especially emphasize this in the year when we commemorate a century since the reestablishment and renewal of the Serbian Patriarchate at the Patriarchal Palace in Sremski Karlovci by the Hierarchical Assembly of the united Serbian Church. Still, it is necessary to point out that the meaning of Christmas is not simply as a historical remembrance, but rather it is an Event we celebrate as important for the life of every generation and every person. Our beautiful traditions are an integral part of every feast day, its colorful representation, but it is necessary that we reach the center around which the traditions are formed, so that they do not become some empty mechanical completion of certain works void of understanding. It sometimes happens that in focusing on the traditions the life-giving meaning of this Feast Day is overlooked and forgotten. The birth of the Son of God needs to awaken in every person a desire for repentance, and through repentance to clearly direct him toward the practical Christian life (St. Mark 1:15). This concretely means our orientation toward a virtuous life and our progress in virtues, so that our faith does not stay as a dead letter on paper, having become just one of many ideologies, void of life's strength and power. The Orthodox Faith is life lived according to the Gospel, by which people should recognize us (St. Matthew 5:16). Living a virtuous and sacramental life, a person becomes Christ-like, so that his words and deeds find their fulfillment in the Person of the Lord Jesus Christ. For this reason, it is necessary that the message about a virtuous life begins exactly on the day when the Son of God becomes Man and when our salvation begins (St. John 1:14). Christmas is the beginning of our edification in virtues. There are many of them, and they depend on each concrete person and historical moment. Still, they all rest on the triad of eternal and essentially important virtues, and these are: faith, hope and love (I Corinthians 13:13). they need to be a foundation upon which to build our growth into the stature of the fulness of Christ (Ephesians 4:13).

On this foundation of Christ's love which has enlightened us today, we are called to have this love towards all, and not only love as a good attitude towards someone or something. That kind of love has little meaning. We are talking about love as a way of life. Furthermore, we are talking about love which is a way of God's existence (I John 4:16), and we, being godlike (Genesis 1:27), are called to have this kind of love for each other. To have this kind of love means that if we want life, if we want existence, then we can have it only in the community of freedom and love with others. To see God in others is Christ's calling. His words are that he who says he loves God, but hates another person lies. For "If someone says, 'I love God,' and hates his brother, he is a liar; for how can you love God, Whom you do not see, if you do not love the person you do see?" (I John 4:20)

Illuminated by that love, we are, this Christmas, together again with our brothers and sisters in Kosovo and Metohija – the cradle of our people. Their destroyed homes are also our homes, their burned homesteads are also our homesteads, the centuries-old churches and monasteries that have been destroyed are also our churches and monasteries. That is why

we pray to our Lord that He grants strength to them and to us, sending them the words of encouragement that Christ gave to His disciples: "Do not fear, little flock!" (St. Luke 12:32)

We send Bethlehem's greeting to all the fulness of our God-loving people throughout the world with a message to safeguard the Orthodox Faith, the language and alphabet, regardless which continent and in which country they might live. Be proud and dignified people! We are an ancient Christian nation, which through baptism, the inheritance of Saints Cyril and Methodios and of Saint Sava, enlightenment became a part of the culture of the entire Christian world.

Filled with that love, this Christmas we remember all those in distress and suffering, all people who have suffered injustice, and especially those who in these difficult days, in the midst of this terrible illness, have lost their most dear and loved ones. To them we send the words of consolation that we find in our Lord Jesus Christ, whose Birth we celebrate, in the Lord Who became a man for us and our salvation. The Lord Himself has gone through the path of death, asking the Father to glorify Him, which the Father does by resurrecting Him from the dead by the Holy Spirit (St. John 12:28). That is why the Lord tells all of us not to fear, because those who are united with Christ, even though they die, yet they will live (St. John 11:25).

The love of the newly-born God-Child reminds and invites us to give thanks in these days of great temptation to the doctors and all the medical staff who selflessly endeavor to help everyone, oftentimes even at the expense of their own lives. In this way, through their unselfish sacrifice, they show that indeed they are God's children, ready to hear and fulfill the words of Christ that greater love has no one than this, to lay down one's life for his friends (St. John 15:13).

This love and sacrifice oblige us to call upon you and to appeal to you, our dear spiritual children, that in these challenging days for the entire human race you safeguard your health and your life, and that you protect others in the way recommended by the health services of our homeland and the countries where our people live throughout the world. Doing this, you do not show a lack of faith or little faith; instead, you demonstrate that you respect the holiness of life, that you love your neighbor and that you love the Lord Who is Life Himself.

Celebrating in this kind of love of our Lord, let us rejoice in God and Christmas and let us glorify Christ the Divine Child as *the only thing new under the sun* (II Corinthians 5:17). If sadness has pressed upon our hearts this entire year, may joy be born in them today for we celebrate the Birth of the greatest Joy, the Birth of the Son of God Jesus Christ! If during this year hatred, pride and malice have poisoned our hearts, let us expel this poison from them today, for we celebrate the Birth of the heavenly Love, His incarnation in human nature!

May this Christmas, our dear spiritual children, bring to your homes peace, love, unity, joy and blessing in all the days of your life! May the newborn God-Child Christ grant repentance and readiness to forgive! If there be among you even today those who are quarreling, we call upon them in the joy of Christmas to ask for forgiveness of each other, husband from his wife, wife from her husband, children from their parents, parents from their children, neighbor from his neighbor. We must ask for forgiveness of each other if we wish to belong to God and to have Christmas as joy, happiness and blessing, and for us to be all these in Him.

With these wishes and prayers to the Divine Child Christ, we wish you every true good in the New Year 2021, greeting you with the joyous Christmas greeting which carries in itself the glorification of God in heaven, and on earth peace and good will among men.

Peace from God! Christ is Born!

Given at the Serbian Patriarchate in Belgrade at Christmas, 2020.

Your intercessors before the cradle of the divine Christ-Child:

Metropolitan of Dabro-Bosna CHRYSOSTOM, president of the Holy Hierarchical Synod and Locum-tenens of the throne of the Serbian Patriarchs • Metropolitan of Zagreb and Ljubljana PORFIRIJE • Bishop of Sabac LAVRENTIJE • Bishop of Srem VASILIJJE • Bishop of Banja Luka JEFREM • Bishop of Budim LUKIJAN • Bishop of Banat NIKANOR • Bishop of New Gracanica-Midwestern America LONGIN • Bishop of Canada MITROPHAN • Bishop of Backa IRINEJ • Bishop of Great Britain and Scandinavia DOSITEJ • Bishop of Western Europe LUKA • Bishop of Zicha JUSTIN • Bishop of Vranje PAHOMIJE • Bishop of Sumadija JOVAN • Bishop of Branicevo IGNATIJE • Bishop of Zvornik-Tuzla FOTIJE • Bishop of Mileseva ATANASIJE • Bishop of Budimlje and Niksic JOANIKIJE • Bishop of Düsseldorf and Germany GRIGORIJE • Bishop of Ras and Prizren TEODOSIJE • Bishop of Western America MAXIM • Bishop of Gornji Karlovac GERASIM • Bishop of Eastern America IRINEJ • Bishop of Krusevac DAVID • Bishop of Slavonia JOVAN • Bishop of Austria and Switzerland ANDREJ • Bishop of Bihac-Petrovac SERGIJE • Bishop of Timok ILARION • Bishop of Nis ARSENIJE • Bishop of Buenos Aires and South Central America KIRILO • Bishop of Australia and New Zealand Metropolitanate SILUAN • Bishop of Dalmatia NIKODIM • Bishop of Osek-Polje and Baranja HERUVIM • Bishop of Zahumlje and Hercegovina DIMITRIJE • Vicar Bishop of Moravica ANTONIJE • Vicar Bishop of Remezijan STEFAN • Vicar Bishop of Mohac ISIHIIJE • Vicar Bishop of Diokleia METODIJE

THE ORTHODOX ARCHDIOCESE OF OCHRID:

Archbishop of Ochrid and Metropolitan of Skoplje JOVAN • Bishop of Polog and Kumanovo JOAKIM
• Bishop of Bregalnica MARKO • Vicar Bishop of Stobi DAVID

A Prayerful Farewell to our Patriarch and Father Irinej, the 45th Patriarch of the Serbian Orthodox Church

His Eminence Metropolitan Hrizostom of Dabar-Bosnia, presided over the Liturgy, with the concelebration of the Their Eminences Metropolitan Hilarion of Volokolamsk from the Moscow Patriarchate and Antony of Borispol and Brovary, from the Ukrainian Orthodox Church of the Moscow Patriarchate; His Beatitude Archbishop of Ohrid and the Metropolitan of Skopje Jovan; His Eminence Metropolitan Porfirije of Zagreb-Ljubljana; Their Graces Bishops: Jovan of Sumadija, Irinej of Backa, Pahomije of Vranje, Teodosije of Raska-Prizren, David of Krusevac, Ilarion of Timok, Arsenije of Nis, Dimitrije of Zahumlye-Herzegovina, Antonije of Moravica, Isihije of Mohacs, Metodije of Dioclea, clergy of the Serbian Orthodox Church and guests from other local Orthodox Churches, in the prayerful presence of His Grace Bishop Grigorije of Dusseldorf and Germany, Stefan of Remesiana and retired Bishop Atanasije of Zahumlye-Herzegovina. During the Holy Liturgy, His Grace Irinej, Bishop of Backa, held a sermon.

The highest representatives of the Serbian people from the homeland and all the regions where the Serbian people live attended the Funeral Rite of the Serbian Patriarch Irinej. The funeral Liturgy, Funeral Rite and Burial were attended by the President of the Republic of Serbia Aleksandar Vucic, Serbian Member of the Presidency of Bosnia and Herzegovina Milorad Dodik, President of the National Assembly of the Republic of Serbia Ivica Dacic, Prime Minister of the Serbian Government Ana Brnabic, Deputy Prime Minister and Minister of Defense Nebojsa Stefa-

novic, Minister of Foreign Affairs Nikola Selakovic, Minister of the Interior Aleksandar Vulin and other members of the Government of the Republic of Serbia, Chief of the General Staff of the Serbian Army General Milan Mojsilovic, Prime Minister-designate of Montenegro Zdravko Krivokapic, leaders of the Democratic Front of Montenegro Andrija Mandic and Milan Knezevic, Director of the Directorate for Cooperation with Churches and Religious Communities Dr. Mileta Radojevic, members of the Crown Council, representatives of the highest cultural, scientific and public institutions, members of the diplomatic corps, Mufti of Belgrade Mustafa ef. Jusufspahic on behalf of the Islamic Community of Serbia, Apostolic Nuncio in Belgrade Archbishop Suriano Luciano, Roman-Catholic Archbishop of Belgrade Stanislav Hocevar, representatives of traditional Churches and religious communities in Serbia.

Immediately after the Divine Liturgy, the Funeral rite was performed, when the chairman of the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church, Metropolitan Hrizostom of Dabar-Bosnia; President of the Department for External Church Relations of the Moscow Patriarchate Metropolitan Hilarion of Volokolamsk; principal of the Cathedral church of the Holy Archangel Michael in Belgrade, archpriest-staurophor Petar Lukic; President of the Republic of Serbia Mr. Aleksandar Vucic and the Serbian member of the Presidency of Bosnia and Herzegovina, Mr. Milorad Dodik, delivered speeches.

The Patriarch's body was then buried in the crypt of the Cathedral church of Saint Sava

Members of the Serbian Army and Police, together with their people, honored the late Serbian Patriarch Irinej in the most dignified manner, thus confirming their unity with the Serbian Orthodox Church and testifying that together they are centuries-old, lasting and strongest pillars of the Serbian state. The Serbian Army guards carried the

coffin with the body of the Patriarch of blessed memory and formed honorary lines both in front of the Cathedral and the Church of St. Sava.

A team of artists from the Russian Federation, headed by the prominent people's artist Nikolai Muhin, who for years under the watchful eye of the Patriarch performed works on the interior decoration of the church of St. Sava, honored the Serbian Patriarch by their presence.

Source: Serbian Patriarchate website

“God gave the Church of Saint Sava a wise Patriarch... filled with true Christian love for others, who did not spare his strength, always working to be with his people...and in his last hours of this earthly life he shared in the sufferings of all those whose lives were affected by this terrible epidemic. Patriarch Irinej accomplished much in preserving the unity of Orthodoxy and the canonical order of the Orthodox Church. The completion of the interior of the Church of Saint Sava on Vracar will enter in the history books as his greatest accomplish in his ministry as patriarch”

His Eminence Metropolitan Hilarion of Volokolamsk

“Patriarch Irinej worked tirelessly and cared for our Church and our people... He led the Serbian Orthodox Church quietly, wisely and patiently”, and with his death “he showed the path which all of us, in our own time, will take. He was an unshakeable pillar of our St. Sava Church and a worthy successor to Patriarch Pavle. He was an uncompromising fighter in preserving the honor and image of our people... it a great loss for our Church and people”

His Eminence Metropolitan Hrizostom of Dabar-Bosna

“He taught us that to ‘be a man’ doesn’t mean to be one merely by birth, but we should strive for this calling with our entire beings and deeds during our entire lives....Patriarch and father Irinej was enriched with virtues, particularly patience... death brought him even closer to Christ our Lord. He treated everyone with care and caution...his ascension to the throne of the Serbian Orthodox Church after Patriarch Pavle of blessed repose is perhaps the greatest indicator of his greatness”.

Protopresbyter-stavrophor Petar Lukic, dean of the St. Archangel Michael Cathedral

Biography of His Holiness Archbishop of Pec, Metropolitan of Belgrade-Karlovci and Serbian Patriarch

His Holiness Patriarch Irinej (Gavrilovic) of Serbia was born in the village of Vidova, near town of Cacak, Serbia, on 28 August, 1930. His baptismal name is Miroslav.

He finished elementary school in his village, and later on high school in Cacak. Thereupon he enrolled and completed Theological Seminary in Prizren, Kosovo and Metochia, and graduated at the Faculty of Orthodox Theology in Belgrade. Upon graduation, he did his army service for a year and a half.

The Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church appointed him a professor of the Prizren Theological Seminary, but before assuming this assignment he was tonsured by the late Serbian Patriarch Herman (German) and got the monastic name Irinej, at the Rakovica monastery near Belgrade in October 1959.

That same month, on the Feast of St. Paraskeva, October 27, 1959, at the Ruzica church within the Kalemegdan old town of Belgrade, he was ordained hieromonk. While

he worked as a professor at the Prizren Seminary he spent a period of time at post-graduate studies in Athens. In 1969 he was appointed as Principal of the Monastic School in the Monastery of Ostrog, Montenegro, from where he returned back to Prizren and became Principal of the Prizren Seminary. From that office he was elected as Vicar Bishop of the then Patriarch of Serbia with the title of Bishop of Moravica in May, 1974. A year later, in 1975, he was elected as diocesan Bishop of Nis and enthroned in the Holy Trinity Cathedral in Nis on 15 June, 1975. As Bishop he headed the Diocese of Nis for the next 35 years.

The Holy Assembly of Bishops elected Bishop Irinej as Archbishop of Pec, Metropolitan of Belgrade-Karlovci and Serbian Patriarch on January 22, 2010, as successor of the previous Patriarch Pavle (Stojcevic). Consequently, he is the 45th Patriarch of the Serbian Orthodox Church.

The act of enthronement of His Holiness Irinej, Archbishop of Pec, Metropolitan of Belgrade-Karlovci and Serbian Patriarch, was performed on January 23, 2010, during

the Holy Hierarchical Liturgy in Belgrade's Cathedral church of Archangel Michael. The solemn Liturgy was officiated by the elected Serbian Patriarch Irinej with the concelebration of his brothers Bishops, priests and deacons, as well as representatives of the Russian and Greek Churches. Patriarch Irinej was formally enthroned to the ancient throne of the Serbian Patriarchs in the Patriarchate of Pec monastery on 3 October 2010, with participation of the representatives of all sister Orthodox Churches.

Upon granting Patriarch Irinej the patriarchal insignia, Metropolitan Amphilohije reminded him of the life and spiritual struggles and sacrifices of Patriarch Pavle. Metropolitan Amphilohije's wishes were that he be a worthy successor of Saint Sava and all the Serbian holy and honorable predecessors.

In his homily, delivered at his enthronement, Patriarch Irinej noted that it was a great day for him, our Church and our people, for the Serbian patriarch was always the representative before God and in the fullness of our na-

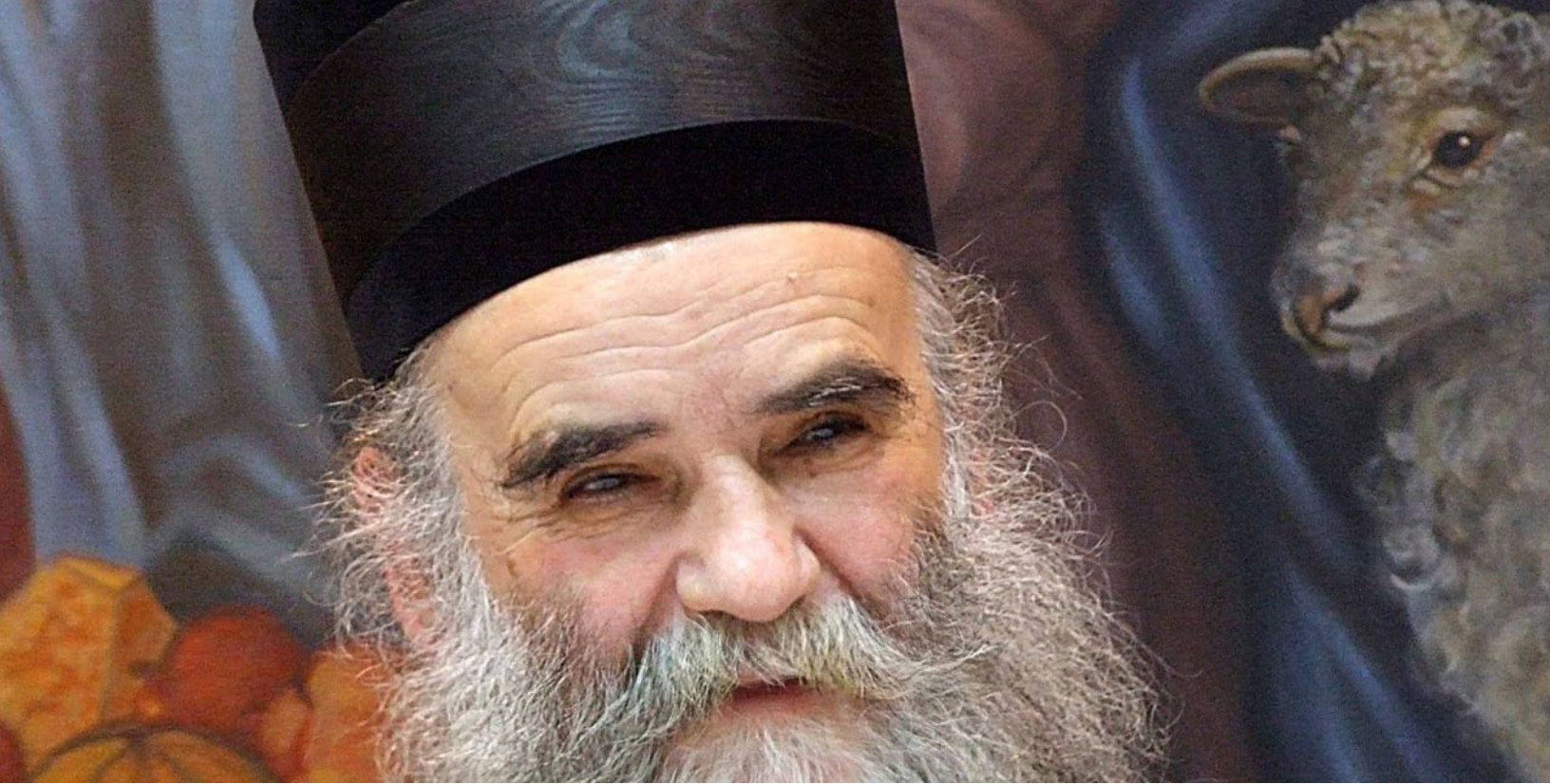
tional history, sharing in the fate of our people, its tragedies, but also its joys. His Holiness said that his heart fluttered like a leaf in the wind, that it trembled at the question of whether he was worthy of such a high calling, honor and responsibility.

"For this reason at this moment my thoughts are directed at God, my Savior, the Archpastor of the Church, who has awarded me with His kindness and mercy," said the Patriarch.

His Holiness Irinej, the 45th patriarch on the throne of the first hierarch of the Serbian Orthodox Church, led our Holy Church faithfully on the path of Saint Sava, witnessing the love and goodness of God until his passing away.

The Archbishop of Pec, Metropolitan of Belgrade-Karlovci and Serbian Patriarch Irinej (Gavrilovic) reposed in the Lord in the Military Covid Hospital "Karaburma" in Belgrade, on Friday, November 20, 2020, at 7:07 AM.

Source: spc.rs

Funeral Service and Burial of Metropolitan Amphilohije of Montenegro and the Coastlands

With faith and hope in the Resurrection, on November 1, 2020, the hierarchy of the Serbian and other local Orthodox Churches, clergy, monastics and the faithful people, the relatives, friends and many admirers of Metropolitan Amphilohije gathered in the church of Christ's Resurrection in Podgorica for the prayer farewell of their blessed metropolitan.

The Holy Hierarchical Divine Liturgy was served by His Holiness Serbian Patriarch Irinej with the concelebration of Their Eminences Antony of Borispol and Brovary, from the Ukrainian Orthodox Church of the Moscow Patriarchate; Andon, of Elbasan (Albanian Orthodox Church) and Porfirije of Zagreb-Ljubljana and Their Graces Joanikije, Bishop of Budim and Niksic and Administrator the Metropolitanate of Montenegro and the Coastlands, Irinej of Backa, Jovan of Sumadija, Atanasije of Milesevo, Grigorije of Dusseldorf and Germany, Joakim of Polog and Kumanovo,

Teodosije of Ras and Prizren, David of Krusevac, Jovan of Slavonia, Sergije of Bihac and Petrovac, Ilarion of Timok, Arsenije of Nis, Dimitrije of Zahum and Hercegovina, Stefan of Remezijan, Metodije of Diokleia and Atanasije, retired bishop of Zahum and Hercegovina, and many clergy, monastics for our and other local Churches and through the prayerful participation of thousands of faithful.

In attendance was the mandator for the composition of the new Government of Montenegro Zdravko Krivokapic, president of the Parliament, Serbian President Aleksandar Vucic with his delegation from the Serbian government, Serbian member of the Presidency of BiH Milorad Dodik, a large number of MPs in the Parliament of Montenegro, political leaders, representatives and senior officials of all Montenegrin cities and municipalities, diplomatic representatives of foreign countries, as well as representatives of cultural institutions of Montenegro and the region. A Rus-

sian delegation was also present on behalf of the Patriarch of Moscow and All Russia, His Holiness Kyril, as well as representatives of all religious communities operating on the territory of Montenegro, and many other respected personalities from all spheres of society.

His Grace Bishop Irinej of Backa delivered a homily following the reading from the gospel noting that apart from the sadness in the parting with our metropolitan, our greatest joy is in knowing that our parting is temporary. This is a day of sadness, the bishop noted, as we are parted from our dear bishop who labored in many places for Christ, for the glory of God, for His Holy Church, and for the longest amount of time he spent here, in Montenegro, as the archpastor of the people of God. He added, "We hope not only that we will once again be together, but that that will be in the bosom of Abraham, in the bosom of our heavenly Father in communion with the Saints, in the communion of the Church which we called heaven, and which begins already here on earth for it is one Church. And not only because of this but because we can have joy in our hearts for it is not by coincidence – as nothing is coincidental in history, nor in our lives – that the metropolitan passed away on the eve of the monastery Slava, on the eve of the Feast of St. Petar of Cetinje and his bodily remains were in the church on the very feast and today his body is laid to rest and his soul is sets on its blessed path to the Lord on this very day of the Resurrection of Christ as every Sunday during the church year and in the church which is dedicated to the Resurrection.

He reminded all the faithful that Metropolitan Amphilohije, while still a child, which was very rare at that time during communism, as young man from Moraca received Christ fully into his heart. He also noted that it is not true that the metropolitan had the virus but that for eleven days he was victorious over the virus but "his organism and bodily weakness were not able to sustain that temptation." Bishop Irinej said the metropolitan's life motto was "All for Christ and Christ for nothing" and added that in speaking thus he doesn't wish to create a cult figure out of the metropolitan nor did Metropolitan Amphilohije ever strive for that.

Following the Liturgy the metropolitan's body was taken outside the church and the funeral service was served in front of the church.

In his eulogy His Holiness Patriarch Irinej noted that Metropolitan Amphilohije passed away at a moment when he is most needed by the Church and people. "He was," the patriarch continued, "the initiator and bearer of the spiritual renovations in Montenegro, our dear metropolitan was supported by the clergy, the monastics and the faithful people of Montenegro. And for this reason will his name be etched in gold in the Serbian history books, as a respected figure. He was among our top theologians and as such was respected in all of Orthodoxy. His theological

writings belong to the pleiad of contemporary theological works. He participated in many meetings and gatherings, representing our Church, both in Orthodox countries and throughout the world. News of his passing quickly reached all Orthodox Churches who responded with their condolences. His passing leaves a great void in the life of our Church, particularly in the resolution of the problem of our Church here in Montenegro. He leaves us at a moment he is most needed by the Church and the people. We hope that with his prayers before the Throne of God he will intercede on our behalf that he situation in Montenegro be resolved in the best and most helpful manner for the Church and Serbian people and all others who live in Montenegro. Surely St. Petar of Cetinje will help him in this as will St. Vasilije of Ostrog and all the Serbian Saints and enlighteners. The faithful people of Montenegro are left to follow the elevated example and message of our newly reposed metropolitan, that they build on and preserve unity in the faith in love and dedication to our Lord and Savior Jesus Christ and in love for their brothers and loyalty to their people".

The President of the Parliament of Montenegro, Aleksa Becic, said that today we are bidding farewell to one of the greatest spiritual leaders and theologians of our time. „I hope that you will be the last bishop who will have to defend the Church from his own people, and you defended it by forgiving everyone. Had you not done that there is no Montenegrin who wouldn't resent you. But you acted thus because you carried the sanctuary within. As a son of Moraca, you were sharp in expression and gentle in action. Only the great and immortals can defend in this way, taking nothing, accomplishing much, giving everything, building so much and offering it all as a gift. That your ethics were based not only on gospel principles, but also on the idea of the necessity of just laws, was symbolically showcased at a scientific gathering in which you compared your predecessor Peter the Great, as a peacemaker and legislator, with the Old Testament prophet and legislator Moses. It is especially impressive with what depth you emphasized the fact that the General Montenegrin and Mountain Code has as many articles as the years Christ lived on earth.”

The mandator for the composition of the new Government of Montenegro Zdravko Krivokapic noted that this day is a procession and litija of all previous processions which have merged from all corners of Montenegro and they are being led by our dear metropolitan.

Bishop Joanikije stated that Metropolitan Amphilohije was a man of Christ, man of the Golgotha of Christ and the Resurrection of Christ. “And his theology was the theology of the Resurrection. And his word was the light of the word which enlightens the thoughts and minds and emotions and ennoble the human soul, and this is all be-

cause he rested on and united himself with God's love, and that love he poured out in this life through his prayers and through his words. His sacrifice for the Church and for Christ, for the truth and justice of God, allowed him to encounter the mystery of Kosovo and Metohija as the mystery of the Serbian Golgotha; also Jasenovac and Montenegro. And he revealed to us that the Testament of Kosovo and mystery of Kosovo was sealed in Montenegro when he exclaimed: “We will not give up our sanctuaries!” This meant: Ostrog, Decane, Cetinje Monastery, we will not give our Patriarchate, Gracanica, Devic and Moraca!” Bishop Joanikije continued, “Our metropolitan can say today, ‘I have fought the good fight, I finished the Church, I preserved the faith’. But how did he do battle? With the deadliest of weapons! God's truth and justice, but also love and prayer and endurance and forgiveness! That's why he was always victorious and his death sealed all of his victories to this day. For this reason his death, the blessed end of his life we experience as a victory. It is a great sadness, but it is a sadness which, by God's mercy, will be transformed into a great joy, not only of this Metropolitanate of Montenegro and Coastlands but I'm sure much further and will bring comfort to all of those throughout the Orthodox world who weep at this parting from their Metropolitan Amphilohije.”

Metropolitan Amphilohije was interred in the crypt of the Cathedral of Christ's Resurrection.

His Eminence Amphilohije, Archbishop of Cetinje and Metropolitan of Montenegro and the Coastlands, reposed in the Lord at 8:20 am, October 30, 2020, on the eve of the Feast of St. Petar of Cetinje, at the Clinical Center of Montenegro (KCCG) after receiving communion.

Source: spc.rs

Biography of Metropolitan Amfilohije (Radovic)

Amfilohije was born Risto Radović (Puc̃ūo Paqoeb̃) in Bare Radovića in Lower Morača, Kingdom of Yugoslavia (now Montenegro)

He is a descendant of vojvoda Mina Radović who participated in the unification of the Morača region with the Principality of Montenegro in 1820. He studied at St. Sava Seminary and graduated from the Faculty of Theology in Belgrade in 1962. During his time as a seminarian in the late 1950s, Amfilohije knew the great theologian Justin Popović, who influenced his thought a great deal. He also studied classical philosophy at the University of Belgrade.

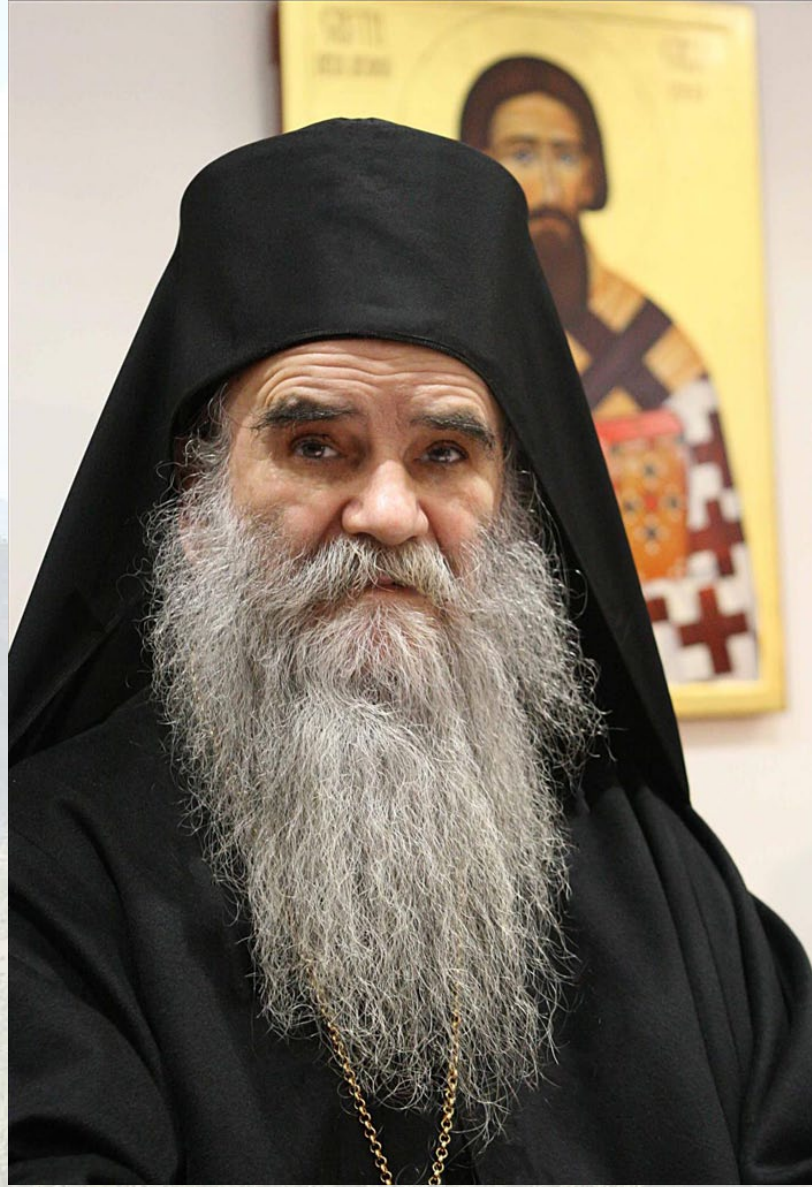
In Paris, Amfilohije studied at the Russian St. Sergius Orthodox Theological Institute, in Rome at the Pontifical Oriental Institute and in Bern at the Old Catholic Faculty. He completed his postgraduate studies in Bern and Rome, and then moved to Greece where he lived for seven years, took monastic vows and worked as a hieromonk of the Greek Orthodox Church.

Amfilohije was ordained as hieromonk at the Monastery of St. Gerasimus of Kefalonia in Argostoli, in Greek Province Kefalonia. The day before he had been ordained as hierodeacon by the same Metropolitan of Kefalonia, by whom who had taken monastic vows in 1967. Many times has His Eminence Amfilohije emphasized that Metropolitan Procopius played an important role in his life.

In Athens, he completed his doctoral thesis on Saint Gregory Palamas and earned a doctor of theology degree. After spending one year at Mount Athos, he moved to Paris and worked as a professor at the St. Sergius Orthodox Theological Institute.

In 1976 he became a docent and later professor of Orthodox catechesis at the Orthodox Faculty of Theology in Belgrade. He is an honorary doctor of the Moscow Theological Academy since 2006 and of the Institute of Theology of the Belarusian State University since 2008, etc.

On 21st July 1968, on the feast of Holy Great-martyr Procopius of The Holy Assembly of Bishops of the Serbian

Orthodox Church elected him as Bishop of Banat in May 1985. He was consecrated in the Cathedral Church in Belgrade on 16th June 1985 by the late Serbian Patriarch German with the concelebration of Metropolitan Danilo of Montenegro and the Littoral and Bishops Nikanor of Backa, Hrisostom of Branicevo, Stefan of Zicaa, Sava of Sumadija, Nikolai of Dalmatia, Milutin of Timok, Vasilije of Zvornik and Tuzla, Vasilije of Australia and New Zealand, Jefrem of Banja Luka and Danilo of Marcha. Metropolitan Procopius of Kefalonia was among them as well. Amfilohije's enthronement took place in Vrsac on 21st July 1985.

By a decision of the Holy Assembly of Bishops of the Serbian Orthodox Church, Bishop Amfilohije of Banat was promoted as Metropolitan of Montenegro and the Littoral with a seat in Cetinje in December 1990. On 30th December 1990 the solemn enthronement was performed by Patriarch Pavle of the blessed memory with concelebration of bishops at the Monastery of Cetinje.

Metropolitan Amfilohije spoke Greek, Russian, Italian, German and French. He is a member of the Association of Writers of Serbia and Montenegro.

Conversation with Dejan Ristic, Professor at the Prizren Seminary

Conversation led by Protopresbyter Dr. Bratislav Bratso Krsic

Next year the Prizren Seminary will celebrate a great anniversary of spiritual, historical and cultural significance. Tell us something about this anniversary and what preparations remain for its celebration.

The Serbian Orthodox Seminary of Sts. Cyril and Methodius in Prizren will mark two anniversaries in 2021: 150 years since its founding (1871-2021) and 10 years since its renovation in the imperial city of Prizren (2011-2021). All of 2020 was spent in thinking about the upcoming celebration, preparation as well as various activities. The teachers council, led by Bishop Teodosije of Ras and Prizren, decided that a few of our publications be dedicated to this anniversary: "Sermons of Prizren", by St. Abba Justin of Chelije, "Antiques of Prizren" (in Serbian and English), by Roksanda Timotijevic, Saint Porphyrios the Kapsokalyvite, the spiritual father and teacher, George Krustalakis.... We were especially pleased with the decision of the *Ministry of Trade, Tourism and Telecommunications* to adopt the proposal of the President of Matica Srpska, Dragan Stanic, that the *Postal Service* of Serbia issue a postage stamp with the Prizren seminary and the image of Simeon Sime Igumanov, founder and protector of the Prizren seminary. In honor of our saintly patron, the Prizren seminarians recorded a composition a B. Joksimović's anthem to Simo Igumanov, which was sung at the celebration of the 100th anniversary of Simo Igumanov, in 1904 in Prizren. With the premiere of this forgotten Anthem, on January 1, we will begin the New Jubilee Year 2021.

In cooperation with the Kosovo-Metohija Committee Matica Srpska, we organized an international scientific conference: The Prizren Seminary – life, mission, contribution, which due to the epidemic situation was not held at the scheduled time, but was postponed to 2021. A few days after its postponement, Metropolitan Amfilohije passed away and after him, His Holiness Patriarch Irinej,

who was the chairman of the Honorary Board.

This year, on November 20th, His Holiness Patriarch Irinej fell asleep in the Lord. This year also marks the tenth anniversary of the blessed repose of His Holiness Patriarch Pavle. Both of these first hierarchs of our Church were closely connected with the seminary. Tell us something about their connection and influence on the life and work of the seminary.

His Holiness Irinej, Archbishop of Pec and Patriarch of Serbia was a student, professor and rector at the Prizren seminary. During his administration of the seminary, life was greatly improved. New buildings were erected, heating was introduced. As the Bishop of Nis, Patriarch Irinej provided refuge to the evacuated students and professors from Prizren, who continued their life and work under his auspices. During the consecration of the renovated Prizren seminary, on May 15, 2016, he stated that it was the happiest day of his life, because he experienced his Alma Mater getting back on its feet, renewing itself and starting its work. Patriarch Irinej last visited the Prizren seminary during his visit to Kosovo and Metohija from April 13-16, 2019. Following Vespers, he spoke with the rector, Bishop Teodosije and the professors, while the next day, during the first class, he addressed the students and professors in the ceremonial hall of the seminary. We submitted his remarks, which he sent us that day, for *The Path of Orthodoxy*.

As the Bishop of Ras and Prizren, Patriarch Pavle tirelessly watched over the Prizren seminary during all the years of his episcopal service and left an indelible mark in it. The arrival of Bishop Pavle in Prizren marks a turning point in the life of the seminary. Numerous generations of theologians, now priests worldwide, recount various adventures and experiences with this holy man and strict ascetic, who exuded the spirit of the Holy Gospel and

prayer, but who was very witty and funny. His contribution to worship and church chant is immeasurable. I vividly remember the Compline Service at the Prizren seminary, after which we were informed that the Bishop of Ras and Prizren, Pavle, had been elected Patriarch. We were all filled with joy. The seminarians immediately sang *Many Years*. The farewell of Patriarch Pavle with the people of Prizren at the Divine Liturgy in the Cathedral of Prizren, and with the seminarians, was touching. In addition to Irinej and Pavle, the Prizren seminary gave the Serbian people two more Patriarchs, Gavriilo and Varnava. We anxiously await the Holy Assembly of Bishops in February that we might sing *Many Years* to the newly elected Patriarch, as he is enthroned on the throne of the Archbishops of Pec.

Every year on Vidovdan, we pray to God to experience and see the Kosovo Covenant anew in our daily lives. Tell us how do you experience this feast day since you are in Kosovo with our people, clergy and monastics?

We have the privilege and honor to live and work in our cherished holy land in these difficult times. Before the pogrom, 10,000 Serbs lived in Prizren. Although there are a lot less of us now, in Kosovo and Metohija we are at home, and through us and with us are the entire Serbian people. It is often heard that we are the guardians of Kosovo and Metohija and that Serbia should preserve its territory, which is true, but from another perspective, the perspective of preserving ones own identity, Kosovo and Metohija are, in fact, guarding us. Kosovo and Metohija protect the Serbian people and Serbia. Saint Justin of Chełije felt the importance of the Kosovo commitment, which is why he said that the authentic Orthodoxy of every Serb

is in the spirit of Saint Sava and St. Lazar, which is the spirit of the Holy Gospel. The Vidovdan ethos exudes the crying words of Bishop Atanasije of Herzegovina, which he wrote in honor of the New Martyrs Stephan and Hariton, and I believe on behalf of most of today's Serbs worldwide. These words are experienced deeply and shockingly in our Holy Kosovo, but far from Kosovo they are felt even deeper and even more shockingly: *If I forget you, Kosovo, my Jerusalem, let my right hand be forgotten. Let my tongue stick to my throat, if I don't remember you, my Metohija, if I don't put you at the beginning of my song, a psalm to my God, my Savior!*

Kosovo is the pupil of our eye, the heart of the Serbian being and the cradle of Serbian spirituality and statehood. What can we do that the civil rights be guaranteed by international law for Serbs and other peoples living on the territory of Kosovo and Metohija, and to ensure the preservation of all property of the Serbian Orthodox Church?

As far as we are concerned, we will do everything to continue to live and testify, before the eye of all, both domestic and international, that Kosovo and Metohija remain, as you say, the pupil, heart and cradle of our being, not belittling anyone; on the contrary, respecting all our neighbors of our faiths. We hope that there will be enough wisdom, innocence and courage among those who believe that they rule the world, to contribute to the normalization of people's lives in Kosovo and Metohija, and for the preservation of Kosovo and Metohija as part of Serbia.

How can we bring the basic Orthodox truths closer to the younger generations?

Examples are the best teachers. Mere theorizing, quoting and retelling, without the savor of the Holy Spirit, without deeper experience and a sacred experience, may create the current illusion of superficial religious fairytale happiness, but they cannot move a person to a deeper change, reason and life in Christ. Examples, each with their own consequences and fruits, on the one hand, homilists of sweet or harsh moralistic sermons, rationalist "theological" discussions, and on the other hand, ancient and contemporary Saints, who bear God within themselves and radiate the experience of knowing God, prove just that. The truth has an incredible appeal, although it tends to be hidden, while falsehood tends to advertise and impose itself on others, is superficially stunning, but repulsive in its essence. That is why perhaps the shortest answer to your question, as well as a signpost for us who strive in the field of letters and testimony, is a principle emphasized by a contemporary Athonite hesychast, taught by his own predecessors: *Be true!*

Our Holy Church is preparing us for Lord's Nativity through prayer, fasting and repentance, that we immerse our minds in our hearts and return to God and our neighbors and thus worthily celebrate His incarnation. How are you and the students experiencing this year's Christmas Fast under the unusual Covid-19 circumstances?

All of these years, we have been working together, especially with the fourth year seminarians, who study Christology, to see what is the *main thing*, which is the central Event of our salvation, and that is the incarnation of the Son of God. In the incarnation, the age-old longing of the human race was realized: human nature became the nature of God the Logos. In the Person of the God-man, the Lord Jesus Christ, the uncreated, without limits, immortal divine nature was united with the created, limited, mortal human nature. *The Mystery hidden from the ages* has come true and been revealed – *God in unmerged unity incarnate*. We celebrate this most magnificent event, which has no equal, on Christmas.

In Christ, we have all become sons and daughters of God the Father, Whom we relate to as the Parent by the Holy Spirit, as we sing in our hymn to the Guardian of Prizren: *Your spirit by grace enlighten us and make us sons of Your Father, our heavenly Father*. The personal relationship between God and man, the man who addresses God as "Father", comes to its fullness in the Eucharistic unity of God and man, where the mystical participation/communion, the Holy Spirit gives the experience of the mystery of Christ, the mystery of intermingling of two natures, qualities, the christening of ours by and through His, the deification and adoption of the Heavenly Father.

In this context, we learn and strive to bind our lives to Him, who is both Savior and Salvation. It is a universal truth for all people of all times, from which the inner being of those who worship in faith and bow down to the mystery and with lovingly venerate the head of the Child of Bethlehem – the Pantocrator, the Conqueror of Death.

Pease tell us, what can we in the Diaspora do for the students, professors, and the very work of the seminary today, that you might continue your work, as much as is possible under normal conditions?

You have already proven yourself on that issue and done a lot. Help and support is the very manner you treat us. Bishop Maxim came to Kosovo, Metohija and Prizren as a student with Bishop Atanasije even before the recent sufferings, and since the renewal of the seminary in 2011, he has only continued that tradition. He is constantly present and ready to come to the aid, not only of theologians, but of all those in need throughout Kosovo and Metohija. We will never forget the hospitality he has shown us many times, like all of you, his co-workers. We are grateful to you for that, but also for the financial help and contributions that come to us from the parishioners from the Diocese of Western America. Significant aide was sent to the economy of the Gracanica monastery, which also provides food for the students of the Prizren seminary.

In the end, what would be your message to the readers of the Path of Orthodoxy?

Contemporary spiritual fathers, some of whom are already included in the diptychs of the Saints of the great Church of Christ, agree that the greatest plague of our time is worry/stress/concern. All other temptations, including the coronavirus, only stir up the concern that is most destructive. I would say that hidden in the words of the *Cherubic Hymn*, which we sing at the Divine Liturgy, there is a healing message for all of us: *let us lay aside all earthly cares*, that is, not to worry, but to patiently endure temptations, to take care of each other with love, relying on the Lord who is meek. In Him we will find peace, joy and abundance of life. Christ is born, dear father and dear readers of *The Path of Orthodoxy!*

Renovation of the Roof of the St. Sava Monastery in Libertyville

The copper roof on the monastery church of Saint Sava in Libertyville was installed back in 1984. The work was done by craftsmen from the old country. The ravages of time has left its mark on the monastery church, and the roof has been leaking for many years. It has been repaired before, but this time we decided to replace it with a new one in order to preserve the frescoes inside the church. That work is currently taking place. Considering the fact that the Church was built in the Russian style – craftsmen from Ukraine were hired, who have a lot of experience with this type of work. The Monastery of Saint Sava in Libertyville is of great spiritual and historical importance to us, and at the same time a great value for the very identity of the Serbian people on this continent.

The magnificent crosses for the two main domes were solemnly consecrated and set in their place on the feast of St. Alypius the Stylite, on December 9, 2020. His Grace Bishop Longin served the Holy Hierarchical Divine Liturgy after which, together with the Hieromonk Seraphim (Milojkovic) and Fr. Nikolaj Kostur, he consecrated the gilded crosses. Senior seminarians of the St. Sava School of Theology, led by the dean of students Dragan Arsic, helped with their beautiful singing. His Grace the bishop thanked the Lord for this day and gift. He invoked the blessing of God on the workers and expressed his belief that Saint Mardarije rejoices and sends his blessings on us and the renewal of his and our sanctuary.

Protojerej-Stavrophor Toma Stojsic, 1938-2020

Protojerej-Stavrophor, affectionately called Prota Toma, was born on July 27, 1938 in the Serbian village of Belobreska, to pious and honorable parents Ranko and Olga, in Romania. Belobreska is located next to the Danube with a wonderful view of the beautiful Serbian land, and it was this view and river which instilled the spirit of patriotism and the spirit Saint Sava in Fr. Toma from an early age.

Even as a student in Timisoara, and later a student of Serbian studies at the University of Bucharest, young Toma, a patriot and *Svetosavac*, could not stand how the Serbian people in the homeland and all things Christian were slandered by the communist authorities after 1948. He was particularly affected by the suffering of Serbs in Romania, who were brutally persecuted and forcibly deported to the infamous Romanian gulag Baragan. He resolutely opposed the advocates of one-mindedness, communist dictatorship and atheism, and thus sacrificed his youth for the great and sublime ideals of a divine and humane society and civilization.

He was declared a dissident and an enemy of the communist state and as such was expelled from the faculty. Disappointed and sad because of all of this, he returned to his homeland, where he struggled to get a job at the Serbian school in the village of Leskovica. The infamous communist Securitate police was constantly at his heels and did not stop harassing and persecuting the young teacher. In November 1958, he was arrested and taken to the infamous Malmozen prison in Bucharest, where he was personally interrogated by the then infamous Romanian Minister of the Interior, Aleksandar Daric. "I was a young man in my twenties and a huge burden lay on my shoulders, which would be too much of a burden for more experienced and resilient people. With my hands tied and handcuffed, I was ordered to recognize the photographs of Yugoslav diplomats, but all attempts to force me to testify falsely failed," Father Tomo recalls.

After the interrogation, and according to the well-known clichés of fabricated Stalinist trials, he was sentenced to 15 years of forced labor and deported to the infamous Zilava prison. The prison in Zilava was all underground with corridors and catacombs, where murderers and disobedient officers of the Romanian Securitate

served their sentences.

In this cruel underworld, he was suddenly warmed by an unexpected light – he met his childhood acquaintance and friend Zivko Velimirovic from the

village of Lugoveta, who would later become a priest and godfather of Prota Toma in New York. From Zilava, young Toma was transferred to Dez, where he was exposed to a strict regime of isolation in the dungeon. He stayed here for a full two years, and then he was transferred to Gerla. In prison he met a lot of detained Serbs.

On St. Nicholas Day 1963, the saint to whom Toma's mother Olga fervently prayed for her son, the light of freedom shone forth. The difficult days of the Romanian prisons were now out of Toma, but the stamp of a dissident and an enemy of the state followed him even after his prison days. This was felt even by his own countrymen, even his relatives unfortunately, since everyone was in fear of the infamous communist police, which continued to track Toma's movements.

Unfortunately, he and his friends from prison were never rehabilitated so that they might continue a normal life in Romania, and this tormented and oppressed him. I thought, "If I lost my youth and future, should I lose my respect?! It was only this, my faith in God, which I bear in my heart as a light and something sublime that no one can take away from me, at any cost ... I became ill with tuberculosis and saw that I have no prospects here. That's why I went abroad to seek my place beneath the sun, that I might take something else out of this life. So I decided to flee with my wife to Yugoslavia, which was then the place of our freedom," Father Tomo recalls. And truly, at that time Yugoslavia was a symbol of democracy in relation to other socialist countries. That was how Father Toma arrived in the great metropolis of New York via Yugoslavia and Italy, and he instantly fell in love with it from the first day.

Like all immigrants, Father Tom immediately found a job and worked hard but he had another idea in his head which he wanted to realize and that was his life dream from an early age to serve God and his people as a priest.

In Memoriam

He soon learned about the Seminary of St. Tikhon near Scranton in Pennsylvania. He enrolled in the seminary which he completed in record time with the highest grade, which he referred to as “*kum laude*”.

Bishop Christopher, then Bishop of the Eastern Diocese ordained Fr. Toma to the priesthood and appointed him to the parish in New York City, and in 1992, after the repose of Protojerej Dragoljub Cokic, the founder of the Paterson parish, Fr. Toma became the new parish priest in the Paterson parish where he remained for 20 years.

Father Toma, a direct and cordial man, loyal to his Church and his suffering people, to whom he dedicated his entire life and because of which he suffered much, devotedly and faithfully served the Paterson parish all those years. He is fondly remembered not only by the Serbs of the Paterson parish but even beyond. He has written three very useful and practical books, “*The Priest Answers You*”.

Fr. James Barfield

Our most beloved Priest, Fr. James Barfield reposed in our Lord on Wednesday, December 2, 2020.

Fr. James was born in Florida on Aug 11, 1953. He was raised Lutheran and loved Jesus Christ as a youth. He longed to know the truth about God and he did much searching. He joined different Christian organizations and helped feed the poor and help the helpless. He discovered the Orthodox Church through the St Herman of Alaska Serbian monastery in Platina California.

He was baptized in 1988 and did missionary work in San Francisco feeding hundreds of people daily with his cooking.

Fr. James met and married Popadija Nino on July 18, 1993, and had their son Demetry on June 16, 1995. Demetry was the joy of their lives. They all moved to Chico, California, and had a small mission there for several years bringing many souls to orthodoxy with a bookstore and chapel.

Fr James was ordained to the Diaconate on April 13, 2003, and the Priesthood the next day by His Grace Bishop Longin of Serbian Orthodox Church.

He was assigned to the Reno parish shortly after that and was the Priest for St John the Baptist Serbian Orthodox Mission.

He worked tirelessly for God and was missionary-minded in all things bringing many souls to our Lord. He also did ministry at the Lovelock Prison in Nevada.

Fr James was available to all of his parishioners any time of the day or night. He loved everyone and saw each

Fr. Thomas was truly the pride of the Church of Christ and the praise of the priesthood. He received well-deserved awards from the Bishop, and among his fellow priests he was always a favorite, cheerful and ready to tell or hear a delicious joke.

He fell asleep in the Lord and was born to eternity on St. Nicholas day, the very same day on which he was released from the communist prison. He was buried in his native village of Belobreshki, which he dearly missed during his life in America, and thus his last earthly wish came true.

Rest in eternal peace with the angels, dear brother and co-celebrant, may you rest eternally in peace, and to your dear Protinica Biljana, your daughters Jasmina and Drina, grandchildren and great-grandchildren, godparents and friends, may God grant them comfort and His blessing.

Prota Djokan, parish priest of Paterson

human being as God’s creation. This last year the community obtained another mission in Carson City, Nevada. Being the first Orthodox Church in Carson, the capital of Nevada. St Sebastian Serbian Orthodox mission. The community has both missions now and many new souls have come to Christ.

Fr. James had many spiritual children all over the world. He always put God first in everything and his joy was being a missionary and spreading the good news.

Watch Fr. James sermons on this video link: <https://stsebastianandstjohn.org/videos/>

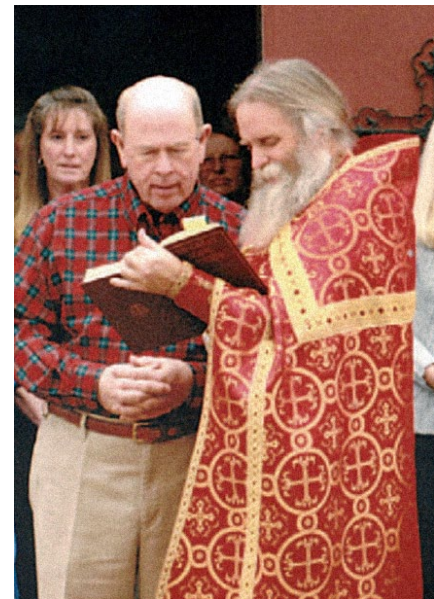
His parishioners and the entire Western American Diocese have been so blessed to have known him.

He will be greatly missed and will live in the hearts of his parishioners forever.

He has finished the race and now receives his heavenly reward.

Memory Eternal to our beloved Fr. James!

Source: Western American Diocese

Protojerej-Stavrophor Dusan Bunjevic

Fr. Dusan has traveled a storied journey since his birth in Sarajevo, Yugoslavia, April 25, 1928, the only son of Pavle Bunjevic and Zora Tomic Bunjevic. Because of his father's profession as a Civil Engineer, most of his youth and growing up took place in Nis and Belgrade, though some years were also spent in Dubrovnik and Mostar. He graduated from the 6th Belgrade Gymnasium in 1951; four years behind his normal class year due to imprisonment by a regime that punished people on flimsy grounds just as a matter of course.

Following three years of study from 1951 to 1954 of Theology and Philosophy at the University of Belgrade, Father Dusan defected to Greece as a political refugee. There he received a two-year scholarship to the Saint Serge Theological Seminary in Paris, France.

By 1956, with a Certificate of Divinity in hand, he landed in Chicago. Two years later, on February 2nd he married Ljiljana Selakovic. His first church assignment was in 1960 to organize and become Superintendent of the Sunday and Serbian Schools for St. Sava Serbian Orthodox Church in Gary, Indiana. That same year, Mama Zora, Father's mother, came to live with her son until her death in 1994.

He was ordained a Deacon at St. Sava Serbian Orthodox Church in Jackson, California on July 4, 1964. On August 9, 1964, Deacon Dusan was ordained a priest at St. Sava Serbian Orthodox Church in Gary, Indiana. On September 4, 1964, the then Bishop Iriney appointed him Parish Priest of St. John the Baptist Serbian Orthodox Church in San Francisco, California.

Under Father's spiritual leadership, many special events took place in the parish. One in particular to remember is the construction of the parish home, which was dedicated to the glory of God on June 4, 1966, and with the unremitting labors of the parishioners and sisterhood, the parish home mortgage was liquidated on November 28, 1982.

Father Dusan, in addition to his formal education abroad, holds a Bachelor of Science Degree in Liberal Arts and a Master of Arts Degree in History from the University of San Francisco.

In 1967, His Grace, the late Bishop Dionisije, elevated Father Dusan to the rank of Protojerej (Very Reverend). In 1978, His Eminence, the late Metropolitan Iriney, appoint-

ed him Namesnik (Vicar General) of the Western Region of the New Gracnica Metropolitanate. And in 1994, the Holy Synod of Bishops of the Serbian Orthodox Church conferred upon him the rank of Stavrofor, which is the highest rank for a married priest in the Serbian Orthodox Church. Upon reconciliation of the Serbian Orthodox Church, Fr. Dusan was appointed Namesnik (Vicar General) for the San Francisco Deanery of the Western American Diocese.

Fr. Dusan retired from his parish in November of 1999, following 35 years of dedicated service. Shortly after his retirement, Fr. Dusan was appointed administrator of St. George Serbian Orthodox Church in Oakland, California.

He was a good organizer and helped to improve many aspects of the church, cultural and national life of the parish.

Since his arrival in California in 1964, his dedication to our youth was exemplified by his total devotion to the St. Sava Serbian Orthodox Church Children's Camp in Jackson, California. His overall supervision of the camp has contributed immeasurably to its success.

Fr. Dusan reposed in the Lord in San Francisco, CA on December 24, 2020. He is survived by his lovely wife Protinica Ljiljana; sons Dejan and Pavle; daughters-in-law Danica and Vera; grandchildren Jovan (Jelena), Matija (Lindsay), Dusan, Sanja, and Vladan; great-grandson Miles; many Kumovi; and family in Europe.

May his Memory be Eternal – Vecnaja Pamjat.

Source: Western America Diocese

Patron Saint's Day – *Slava of the Karadjordje Royal Family*

Their Royal Highnesses Crown Prince Alexander and Crown Princess Katherine marked their Slava – St. Andrew the First Called at the Episcopal Residence and Headquarters of the Diocese of Eastern America in New Rochelle, New York on Sunday, December 13, 2020.

The Festal Bread was blessed following the Divine Liturgy celebrated by His Grace Bishop Irinej of Eastern America, assisted by Protodeacon Milos Zdralic, with responses rendered by the Diocesan Staff and local students of Theology.

“Slava is one of the most important Serbian customs, and a very important day in the year for each Serbian Orthodox family. In previous years, we celebrated Slava in our Belgrade, with our Patriarch Irinej, with family and friends.

Unfortunately, this year is much different. All of us have tragically lost our great spiritual leader, our Patriarch Irinej. My family and I are grateful for all the moments spent with His Holiness, for every wise word and advice he gave us.

Celebrating Slava is an opportunity to gather family and friends. We pray to Saint Andrew the First Called and to the Lord to give us the strength to overcome these challenging times, that when the pandemic ends, we will continue the tradition of our ancestors and pass on the legacy to future generations”, said HRH Crown Prince Alexander.

The Feast Day of Saint Sebastian of Jackson in the Year 2020 of Our Lord

The year behind us was remarkable in so many ways, and, much the same, this year's celebration of our holy father Sebastian of Jackson was no exception. Devotees and pilgrims from his ancestral Herceg Novi, Jackson's sister city, from his native San Francisco, from Los Angeles, where he founded the first church and served therein, as well as from other parts of California and the United States of America, unfortunately could not fulfill their great wish this year to visit Jackson again on the day of its Patron Saint. However, it was precisely in their absence that we felt their presence perhaps even more strongly than in the previous years. Filling the half-empty church with their countenances, within our hearts and with our spiritual sight, we pondered how grateful we had been for each other in the past, how much we appreciated and nurtured our dearly paid unity in the Body and Blood of Christ, crucified and shed for us? How much had we valued Time as a gift, how wisely had we used it, redeemed and sanctified it with our lives, or had we delayed our repentance and reconciliation while forgetting that we do not know the day or the hour that our earthly journey will come to its end? Now, at a time with far fewer of us being physically present in the church, each face shone before us as the living icon of God, and those who were absent seemed closer and dearer than ever before.

Bishop Maxim brought us great consolation and encouragement with his arrival on Saturday afternoon. The Nativity Fast began on that day, and we were happy and grateful to begin, with his blessing and in his presence, the cleansing and decoration of the manger of our hearts for the Nativity of God-Child. During the Vespers service, before which the church's heating had suddenly failed, a few

of us who could participate, with masks on our faces and chilled to the bones, but nonetheless side by side and with our Bishop in our midst, felt in our hearts

that which the Holy Apostles Peter, James and John had felt inside their own hearts on Mount Tabor, at such an inconspicuous and uncomfortable place, having nothing but one another, along with the transfigured Lord in His Glory with Saint Elijah and Moses, and so we also whispered: It is good for us to be here (Matt. 17:4). The heating could not be repaired until Tuesday, upon completion of the entire celebration, rendering memories of our childhood, during the Sunday and Monday worship services in our cool church, of times when the only source of heat in our temples was the warmth of God's grace and sacramental presence together with the fervency of our faith and love.

The Holy Liturgy was served on Sunday, when we prayerfully remembered the founders of our church. Holy Apostle and Evangelist Matthew was celebrated on that day, and the Parable on the Good Samaritan was read from the Holy Gospel. Bishop Maxim reminded us that, although we have many reasons to be proud of our ancestry, affiliation and calling, we are expected to confirm them through our deeds and our lives, and while doing good and taking care even of those who are foreign to us according to the worldly comprehension, we can bring them to the Lord as well and make them our brethren. Saint Sebastian, the main founder of the Jackson Parish, did just that by eradicating all corrupt divisions, bridging distances and through his love, goodness, faith and prayer, through Christ within him, connected the inconnectible, the East and the West, the North and the South. After the Divine Liturgy, on a beautiful, sunny and warm day, in accordance with the local health department regulations,

lunch was served outside, next to the church hall. For years now, on the Sunday of the church founders, bakalar meal (cod fish with potatoes and garlic) is served, prepared the way it is done in the Bay of Kotor, the ancestral land of many of the church founders. It is prepared according to the recipe and under the supervision of Ms. Danica Milosovich, who is ninety-one years of age, and whose parents-in-law had come to America from the villages of Kameno and Podi in the Municipality of Herceg Novi. During lunch, Mr. Bogdan Beau Gillman, a member of the renowned Jackson Vukovich family on his mother's side, on behalf of the Senior Fund, established by his grandfather Nedeljko Nedjo Vukovich of blessed memory, currently managed by his Aunt Lana, presented to Bishop Maxim and the Diocesan Publishing House Saint Sebastian Press (that has produced twenty new titles in this year alone) a very generous and significant contribution for the printing of the Monograph about the Jackson cemetery. The treasurer of the Parish Council, Protodiakonitsa Danica Pavlov, presented on behalf of the Parish a contribution for the same purpose. After several years of thorough and detailed preparations, at the initiative and under the watchful eye and editorial guidance of Bishop Maxim, through great labor of Dragana Mašić, Orthodox Christian Faith teacher from Novi Sad in Serbia and the author

of the book, with diligent collaboration of Diakonitsa Victoria Stojanovich, and with graphics solutions of the gifted Denis Vikić from Vrnjci, the book is now in press. It will be composed of 450 pages of quality paper, one thousand top-level photographs in full color, works of two master photographers, Lazar Larry Angier and the above mentioned Diakonitsa Victoria, extensive introductions about the waves of Serbian immigration to America and about other Serbian Orthodox cemeteries in this country, as well as alphabetical indexes (both in Serbian and English alphabets) of all the names from the tombstones in Jackson's cemetery.

Another joyous novelty this year is the completed service to Saint Sebastian of Jackson and San Francisco. The service written before the canonization of the Saint in 2015 of our lord, was complemented by the Matins Canon by the same author, a deacon until recently and now presbyter Veljko Vasiljev from the Eparchy of Bačka, as well as the Akathist, the divinely inspired work of nun Olimpijada (Kadić) from the Metropolitanate of Montenegro and the Littoral. On Sunday evening, on the Eve of the Feast of Saint Sebastian, the Akathist was read for the first time festally and solemnly, for the most part in its English translation (through the effort of Zorana Bjeličić from Belgrade, Serbia), by the gathered clergy: Bishop Maxim, Pro-

topresbyter Vasilije Cvijanović from Saint Sebastian's San Francisco Bay, Protopresbyter Stephen Tumbas, retired Parish Priest of Jackson and active adviser to the Jackson Mission and the Camp of Saint Sava, current Parish Priest Marko Bojović, and Parish Deacon Dragan Stojanovich, along with the prayerful participation of the faithful. After the service, the clergy and the parishioners received the newly-printed wall calendars for the coming year, featuring photographs of church life and graphic designs by parishioner Lazar Angier, including two photos giving homage to the two newly-reposed Hierarchs of our Patriarchate, Serbian Patriarch Irinej and Metropolitan Amfilohije of Montenegro and the Littoral, of blessed memory.

On Monday, another unusually beautiful day for this time of year broke out. Before the doors of the church, Bishop Maxim was greeted by Protopresbyters Dane Popović and Paul Volmensky from Sacramento, along with previously mentioned Proto Stephen, and the Parish Priest and Deacon. Deacon Dragan Stojanovich was ordained on this great Feast, and this year marks the six-year anniversary of his faithful, dedicated service. Only a month earlier, the Feast of Saint Longin the Centurion marked the twentieth anniversary since the ordination of Protodeacon Triva Pavlov, retired Parish Deacon, bearer of the Order of

Saint Sebastian, who exerted much effort and labor along with the rest of the community in favor of canonization of Archimandrite Sebastian, as well as for the transfer of his holy relics from the Žiča Monastery to Jackson. With Bishop's blessing, Fr. Paul, the Head Priest of the Church of Holy Ascension in the capital city of the State of California, of the Russian Orthodox Church Outside of Russia, delivered an inspired sermon upon completion of the Gospel reading. His love and respect for Saint Sebastian became even greater after receiving healing at his canonization five years ago. At this occasion, Fr. Paul spoke about the relationship between God the Father and God the Son and our knowledge of the Father through the knowledge of the Son and the unity with the Father through the unity with the Son. The Son is also the Bridegroom of our souls and of the Church as the community of people who had once been sold to sin, but the Bridegroom redeemed them, adorned them, and received them into His palace. Around the palace courtyard, tempting voices of seducers, the demons, are heard, which would like to call us back to our old, sinful life, but we will remain deaf to those voices if we remain in the chamber of the palace, in our hearts, faithful to our Bridegroom and Redeemer. In this feat and labor, our wonderful Saint Sebastian will be our coura-

geous intercessor, who in his missionary work all over the world, in and by himself, carried, brought and spread the Heavenly Kingdom and in each person discerned and venerated the icon of God. During the Liturgy, the Slava bread and wheat were blessed for the four-member Rice family and for Lazar Angier, who, after the divine service, served the festal lunch to the closest circle of guests in the yard of their lovely and warm home.

We have been notified that Divine Liturgies were served on this Feast Day in numerous temples of our Church in America. In the afternoon hours of the Feast Day, we were visited by the Head Priest of the Russian Cathedral in San Francisco, which is the resting place of the relics of Saint John of Shanghai and San Francisco the Wonderworker, with a request to serve a moleben service before the relics of Saint Sebastian. On that occasion, he informed us that the priest of the Tikhvin church in Moscow, with whom he visited Jackson in 2016, had received a piece of the Saint's relics for his church from the Russian Archbishop Kyrill of Western America, where the Divine Liturgy was also served on this day. During the year 2020, we also learned that two children born this year were named after our Saint Sebastian of Jackson, even though the families are not of Serbian origin. One little boy was born in North Carolina to a Greek father, who is an Orthodox Christian priest, and a mother who is an Orthodox American and took part in her youth in the ceremony of canonization of Saint Sebastian in Alhambra in the year 2015. The other boy was born in the San Francisco Bay to Orthodox Americans, the father of Italian and mother of German-Finnish descent. Both families have visited the church during the year, venerated the relics of Saint Sebastian and received the icons of the Saint. From Saint Sava's and Saint Sebastian's Bay of Kotor and Herceg Novi, we received information that a great number of icons of the Saint, embellished with precious metals and stones, were prepared for Saint Sebastian's Feast, and the sale proceeds will be used to establish the Fund of Saint Sebastian, there-

by continuing his missionary work, and, among other things, the parish home will be renewed in Sebastian's ancestral Sasovići near Herceg Novi, as the House of Saint Sebastian. From Belgrade, we heard that this year also, for the third year in a row, the family of a young attorney from Zemun celebrated the Feast of the Saint as its second Slava – Patronal Feast, after their home was visited by Saint Sebastian through a piece of his holy relics on its way to the Monastery of Cetinje in Montenegro, at the request of Metropolitan Amfilohije of blessed memory. At the Annual Parish Assembly, in two weeks, following the example of the hard-working and dedicated Kolo of Serbian Sisters, which has tirelessly acted under the patronage of Saint Petka dating back to the thirties of the last century, the men of Saint Sava Parish in Jackson intend to establish the Brotherhood of Saint Sebastian.

As we near the completion of writing this article, the news has reached us that only two days following the Feast of Saint Sebastian, the wonderful priest of the church of Saint Sebastian founded last year in Carson City, the capital city of the state of Nevada, Protopresbyter James Barfield has reposed in the Lord. This American-born man, who became Orthodox in his youth, also founded the church of the Nativity of Saint John the Baptist in Reno, Nevada. This blessed and meek soul unselfishly sacrificed himself for his reasonable flock and for the growth of the Holy Church and will continue to shine and illuminate us from the world to come.

“Our holy father Sebastian,” as we sing in the newly written Akathist, “urge the Lord to grant us peace within and around us, angelic chastity, humility and zeal, love sincere and warm, unfading joy of Resurrection, and true salvation, so that we may be one in Christ our Lord,” and to become worthy of liberation from the current troubles and sufferings, so that we may celebrate next year, in greater numbers and beauty, in health and in joy, your holy feast and the Most Holy Trinity, Whom you had glorified with all your being and life!

The Feast of St. Mardarije Celebrated at St. Sava Monastery

On Friday, December 11, 2020, Vespers was served on the eve of the feast of St. Mardarije by His Grace Bishop Longin of New Gracanica and Midwestern America, with the con-celebration of hieromonk Seraphim (Milojkovic) and Fr. Nikolaj Kostur. The seminarians from the St. Sava School of Theology sang the responses.

The following day, the Holy Hierarchical Divine Liturgy was officiated by His Grace Bishop Longin with the con-celebration of Archimandrite Thomas (Kazic), Fathers Aleksandar Petrovic, Nikolaj Kostur, Milos Zivkovic and Deacon Jovan. The choir of students of our St. Sava School of Theology, led by Protopresbyter-Stavrophor Dr. Milos Vesin, sang the responses. Father Milos Vesin delivered the following homily:

In the Name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit. Amen.

May this feast be joyous and blessed for all of us, dear brothers and sisters, for it is the life-giving joy that has gathered us here today; that joy which this world can neither give nor take away from us. What joy is that? It is the joy of Him who said, as we heard in today's Holy Gospel, "I am the door. If anyone enters by Me, he will be saved, and will go in and out and find pasture."

What is the biggest problem in the world today? It is the problem of hunger. Not physical hunger. Because just recently there was a report which gave irrefutable proof

that this world could easily feed 30 billion people and not 8, or whatever the exact population currently is of us on this planet. Only if everything was correctly organized and prioritized and if man strove to quench the most important hunger and that is the spiritual hunger. This was, in fact, the reason Christ came. That He might feed us. But that He might feed us, first and foremost, with Himself. For this reason did we hear in today's Gospel according to John those beautiful words of the Savior,

which are a promise but also a plan for us. Namely, "I have come that they might have life". Who? All of us, that we might have life, dear brothers and sisters. And then, what kind of life? Life in abundance. However, here is a point at which much misunderstanding comes: The different understanding of the term 'abundance'.

Abundance, in no way, is accumulation of earthly goods because those things, as they came so do they go away. Abundance is the attainment of the heavenly blessings and those goods where neither moth nor rust destroys. And every saint of God - and today we celebrate the God-pleasing saint, our St. Mardarije - every saint is a living and unchangeable proof of the real presence of these words of Christ. For with St. Mardarije, with that which he carried within himself - which was Christ that he bore - he could say with his life, I am a good pastor and a good pastor sacrifices his soul for his flock.

What is Christian pastorship based on? On the words that the all-loving Lord addressed to the apostle Peter

when He asked Peter, “Peter do you love Me?” He replied, “Of course I love you Lord”. And in response the Lord told him, “Then feed my sheep”. And this he did three times. Why? That he might establish him once more among the ranks of the Apostles, that He might refute that thrice denial he had made. Therefore, it was important for Peter to confess Christ three times. And those words of Christ, *Feed my sheep*, are the words He directs to all bishops, to all presbyters and to all those who serve the altar, for our service is not separated from that which essential for us to do and that is, first and foremost, to serve God and to care for the living souls. Why? We have all been purchased for with a high, the highest of all possible costs. What cost? The cost of the precious blood of Christ.

If we can only mention two excerpts from the very rich life of St. Bishop Mardarije. Before he became and was called to the episcopacy he felt that calling for pastorship. He didn't wait to become “someone” that he might do something. Rather, from the very first steps of his monastic *podvig* and spiritual struggle he proved his love for God and love for neighbor. When he was in the Moldavian city of Chisinau, as a seminarian and hieromonk, he gave himself the task to take into consideration what kind of environment he found himself in. And what are the most important, the burning questions and problems which that area faces. Then he noticed the much self-sacrificing actions of one famous Russian philanthropist who had a charitable organization that assisted poor women, widows, wives of former teachers, soldiers and others who have been left with no income. And St. Mardarije, taking advantage the fact that he was, even at that time, known throughout Russia both as a good homilist and lecturer, worked on the further development and spreading of this organization. Many times he himself would go and help these elderly women and widows who at one time were prominent members of society. But then when their financial situation changed they were abandoned by everyone, St. Mardarije showed and proved that Christ never abandons those who place their hope in Him. For at that time Christ, through St. Mardarije and countless other ministers of the altar, performed miracles just as He performs miracles to this very day.

Then, continuing these actions, St. Mardarije looked further at the needs in that big city where many people of different ethnicities lived. He noticed that in the outskirts of the city there were many impoverished families with small children. He loved children very, very much and prayed for them but he wanted to love and care for them and pray for them in a more tangible way. What he noticed was that these children every morning would go to school hungry. So, at his own initiative he organized his own organization called, *A Drop of Milk*. The goal of this organization was to give each child at least one cup of

warm milk and piece of bread before going to school.

Using to his advantage, as I mentioned, his name and the acquaintances he made in the very short time in that city he was able to organize large gatherings. At one such gathering of the so-called city elites, as someone lifted their glass of champagne to toast this young Serb from Montenegro, the young hieromonk Mardarije, Mardarije himself, before lifting his own glass said (he always had the courage to say similar things), “How can you, ladies and gentlemen, not be pained as you lift your glass of champagne knowing that in this very same moment in the outskirts of your city your fellow young citizens might not have one cup of milk or one piece of bread tomorrow. Before we lift this glass in their honor let all of us give them how much every you feel is necessary. And then we will toast and we will make a toast to the fact that those children tomorrow will have their cup of milk and their own piece of bread”. That's what our St. Mardarije was like.

In 1917 he came to America where he spent three years. He saw the seriousness but also the maturity of the situation here and realized that the Serbian Church can be independent, that it can have its own independent diocese, naturally in conjunction with the Mother Church and under the omophrion of the Serbian Patriarch. It was exactly one hundred years ago that Patriarch Dimitrije called him to return to the old country and from 1920-1923 he resided at Monastery Rakovica where he led the monastic school. Countless times he would insist to the Holy Synod of Bishops and to the Ministry of Education that the Serbs in America need their own organized church life and their independent church community. Up until then the Serbs were a part of the mission of the Russian Church. After all, St. Mardarije was sent to America to organize the life of the Orthodox Serbs from Imperial Russia. St. Mardarije, being a man of vision but also of deep faith and love, wanted to do something for his Serbian people living America once he saw that Serbs meet more than enough

we are the servants because they attract us with “likes” of all of those things which enter, all of that negative energy that comes in through those gadgets. Those are the windows which, one by one, need to be closed that we might not suffer from the draft, the *promaja*.

But only this, this which is here before us, these incorrupt relics, only that is the window through which comes that light wind, that small and still voice as we read in the vision of the Prophet Elijah on the mount of Horeb. How does God talk to Elijah? Not with fire, not through wind, not through a storm, not through an earthquake, but a small and still voice. St. Mardarije was the echo of that small and still voice and was a resolute, courageous and unshakeable voice. That we might hear that voice, within ourselves first of all, in our souls, we need to lower the volume and it would be best to completely turn off

of the requirements for an independent, organized church life. Truly, thanks to his efforts, the Holy Assembly of Bishops would eventually first recommend Bishop Nikolaj Velimirovich, St. Bishop Nikolaj, to be the administrator of that diocese. However St. Nikolaj had Mardarije Uskokovic on his mind for quite some time. It was a year after that decision that he would be elected by the Assembly of Bishops as the first Bishop of America and Canada.

And in these regions from that time until 1935, on December 12th when he reposed in the Lord, St. Mardarije was the incarnation of those words we heard in today’s gospel. He was that good pastor, he was that one who not only gave but, in the end, sacrificed his soul for his spiritual children. He is the one who could say of himself, *I am the door*.

And for that reason we should pay heed to these words today when we suffer not only from spiritual hunger but also from a spiritual draft. When is there a draft? When on many sides there are many doors and many windows opened and wind comes blowing from all sides. In our lives today many doors and many windows are open. These are doors and windows of mindless ideologies. And I freely call them ‘mindless’ because they are based on events that never happened which today, to the shame of this country which was once the pride of freedom and democracy, even here this perverse state and behavior is being proclaimed as an expression of human freedom.

Those are the doors, my brothers and sisters, which even we – oftentimes unknowingly – open and, what’s worse, we open them to our souls and in the souls of our children enter all sorts of ruinous influences. Every day, as we hold these pieces of plastic which could easily serve for a common good, the so-called mobile phones, have, in fact, become our mobile masters. They are the masters and

all the other ruinous voices and sounds which surround us today from morning to night. That we might hear that voice which tells us where is the door: the door is where Christ is.

This is what St. Mardarije taught us, that martyr of conscious as one church hymn says which we heard today. But the question is whether we will listen to it. Whether we will go down the path of his teachings depends on us. For trust me, no vaccine during these troubling times will save us from that more dangerous and ruinous virus. This current virus, as it came will pass, but the virus of faithlessness, the virus of doubt, the virus of hatred among brothers, and this newest virus of panic and fear, can only be treated with the vaccine of faith. Was not this the vaccine that God sent us three years ago when the incorrupt relics of St. Mardarije were discovered? Isn’t this the most effective medicine? Can there be one Serbian family in Chicago, or in America, that will not at least once a year make a pilgrimage and kneel before his holy relics for what are the holy relics if not the visible presence of the Resurrected Christ, crucified but resurrected, among us.

How many times does Christ need to be crucified, how many times does He need resurrect, how many Saints do we need to bring us this message of Christ that we might cry out to our own selves and turn to the only true source from whence life springs forth which is the Holy Trinity: God the Father, the Son and the Holy Spirit. The Holy Trinity which St. Mardarije devotedly served all the days of his life and today he sings praises the Holy Trinity with Saint Sava, with St. Prince Lazar, with St. Nikolaj, with the Serbian New Martyrs and with all the Serbian Saints, praying to the Lord that all of us might turn to God and that only then, all together, we might unite and multiply. Amen.

Ordination at St. Sava Church in San Gabriel, California

On Sunday, December 27, on the Sunday of the Holy Forefathers, His Grace Bishop Maxim of Los Angeles and Western America served the Divine Liturgy at the St. Sava Church in San Gabriel, Los Angeles, with the con-celebration of the local clergy and the participation of the faithful who partook of Holy Communion in large numbers.

That second Sunday before the Nativity is also dedicated to mothers, *Materice*, or Serbian Mother's Day. At the Divine Liturgy Bishop Maxim ordained Subdeacon Miljan Aleksic from Cleveland (Ohio) to the rank of deacon.

Addressing him immediately before the ordination, the Bishop reminded him that ordination is a decisive event in the life of a man with eternal and eschatological significance. "You ascend to this rank at a time when it not easy at all, neither for the faithful people of God nor the clergy. At this very moment you are called to co-suffer with the people, to take on their problems and to lead them to God through prayer and service." The Bishop also noted that in the sayings of the desert fathers we read that while man is the one who invests toil and sweat God is the one who acts. "Christ, who acts alone, completes the act of salvation in Himself and through the grace of the Holy Spirit sanctifies all of mankind." Therefore, that which a priest offers the Church will bear no fruit unless it is sanctified by God. "The more you surrender yourself to God the more He

will sanctify you and support you." The Bishop reminded him that love is the greatest gift which should be preserved but love for all, especially sinners. Since the service of a deacon is ecclesiastical and not individual he should be aware of temptations and not gain supporters. "By firmly believing that you serve the Church and not yourself and having love for sinners, you will be made worthy of the great gift of service with which the Holy Spirit has poured up you today."

Deacon Miljan Aleksic was born on July 19, 1994 in Doboj, where he finished elementary school. As an excellent student, he graduated from the Theological Seminary of St. Peter Dabrobosanski in Foca, and then as a graduate of the Theological Faculty he came to the United States where he married Susana. His further ministry will continue in one of the parishes of the Western American Diocese.

His Grace Bishop Maxim also served a forty-day memorial in memory of the Serbian Patriarch Irinej of blessed repose who passed away on November 20, 2020 as well as a memorial for the newly reposed Protopresbyter Dusan Bunjevic, noting that they were linked by a friendship which lasted for decades. At the end of the liturgy Bishop Maxim congratulated all the mothers on this day of Serbian Mother's Day, emphasizing that motherhood is one of the most sacred gifts in all of nature.

INTERNATIONAL ORTHODOX CHRISTIAN CHARITIES ELECTS **JASMINA T. BOULANGER** CHAIRMAN OF THE BOARD

*Seasoned Economist, Lawyer, Philanthropist to Lead
Board of Humanitarian and Development Agency*

Baltimore, Md. (November 12, 2020) — The Board of Directors of International Orthodox Christian Charities (IOCC) elected Jasmina T. Boulanger of Orange County, California, as Chairman of the Board at its October 2020 biannual meeting.

Mrs. Boulanger is the first woman elected Chairman of the Board of IOCC. She succeeds Mark Stavropoulos of Michigan, who successfully completed six years as Chairman, the maximum allowed by the organization's charter.

"It's a tremendous honor to serve IOCC in this new role," said Boulanger. "I'm humbled to be part of IOCC's impactful work, alongside dedicated staff and volunteers in the States and overseas. I'm excited about what we will accomplish together."

To the role of Chairman, Boulanger brings a wealth of executive experience in the private sector. For more than 30 years, she has practiced corporate and tax law in the US and Europe and has held senior executive and leadership positions at a variety of public companies, including Unocal, Valeant, and Conexant Systems. She has also served the nonprofit community as vice Chair of the City of Pasadena Planning Commission, Trustee of Assumption University, and President of the Serbian Unity Congress.

As a member of IOCC's board, Boulanger has visited IOCC offices abroad. In addition, she has served the Orthodox Church as Vice President of the Western Diocese of the Serbian Orthodox Church. In 2017 the Serbian Ortho-

dox Patriarchate awarded her the Order of St. Sava (2nd class).

A native of Wisconsin and graduate of the University of Wisconsin, Boulanger completed her BA in economics at age 17 and went on to earn advanced degrees in economics (MS) and law (JD). She has lectured in those subjects at the University of Southern California and at Claremont McKenna College.

New officers who will serve alongside Boulanger are, as Vice Chairman, Dr. Frank Cerra; as Treasurer, Dimitri Zgourides; and as Secretary, Gayle Malone. The board also welcomes three new members: Kimberly Adams-Angelos, Demetri Papacostas, and the Very Rev. Michael Ellias. Each brings valued skills and experience to IOCC's governing body.

Despite challenges posed by the global pandemic throughout 2020, IOCC has remained active, taking steps to both safely continue meeting needs worldwide and to position itself for ongoing service in the changed humanitarian landscape. Recent initiatives include emergency response to the Beirut explosion of August 4, 2020, and digitized resources for emotional and spiritual care under its disaster-focused US Program.

To read more about IOCC's worldwide programs, visit <https://iocc.org>

Source: iocc.org

Сѣаза Православља

Година 55, бр. 4 • Јесен 2020.

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
СВОЈОЈ ДУХОВНОЈ ДЕЦИ О БОЖИЋУ 2020. ГОДИНЕ

СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

СА СВИМ АРХИЈЕРЕЈИМА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ – СВЕШТЕНСТВУ, МОНАШТВУ И СВИМА
СИНОВИМА И КЋЕРИМА НАШЕ СВЕТЕ ЦРКВЕ: БЛАГОДАТ, МИЛОСТ И МИР ОД БОГА ОЦА, И
ГОСПОДА НАШЕГ ИСУСА ХРИСТА, И ДУХА СВЕТОГА, УЗ НАЈРАДОСНИЈИ БОЖИЋНИ ПОЗДРАВ:

МИР БОЖЈИ – ХРИСТОС СЕ РОДИ!

*Христос се рађа – прослављајте Га!
Христос с неба – сусрећите Га!
Христос на земљи – узвисиће се!
Певај Господу, сва земљо!*

Овим речима почео је своју божићну беседу свети Григорије Богослов и њих, од тада, већ шеснаест векова, певамо на нашем богослужењу. Певај Господу, сва земљо, јер се испунила радост коју су вековима наговештавали старозаветни пророци (Ис 2, 2-3; 9, 6; Јер 23, 5-6; Јез 34, 23; Мих 5, 2) и праведници (1Мој 12, 3; 1Мој 18, 15). Најтежи задатак човековог живота је да схвати како та најављена, па испуњена радост није ни налик било којој овоземаљској радости већ представља саму суштину живота и наше вере. Свака овоземаљска радост и весеље су ограничени временом и простором, а радост Божића је догађај који траје осмишљавајући све наше односе и сав наш живот, и то овде и сада. Та се радост показала, она је наступила, она нам је већ дата, по речима Христовим: „Радост вашу нико неће узети од вас” (Јн 16, 22).

Рођење Христово нам открива Тајну бескрајне љубави Божје. Само је Бог, Који је Љубав (Јн 4, 8), могао себе понизити и родити се као истинити Човек, као Богочовек, не престајући бити истинити Бог и Спаситељ од греха као извора зла, трулежности и смрти. У Символу вере исповедамо да се Оваплоћење збило ради нас људи и ради нашега спасења, да „Син Божји постаде Син Човечји да би на крају и човек могао да постане син Божји”, како је говорио свети Иринеј Лионски. Божић је нарочито време, када Црква силно и моћно славослови ту Благу Вест речима: „Данас Бог на земљу дође, а човек на небеса узиђе. Слава и хвала на земљи Рођеноме, Који је обожио земаљско биће”. Рађајући се, Христос доноси богатство обожења, доноси неисказану радост у коју Црква позива и све људе и сву твар: Певај Господу, сва земљо!

Богосиновство је највећи хришћански идеал, идеал који се мора непрестано остваривати и доказивати (1 Јн 3,1-3). На то нам указује целокупно Јеванђеље, почевши од родослова Господа Исуса Христа које нам сведочи да Син Божји, остајући оно што је био, постаје и оно што није био (Мт 1, 1-23). Остајући истинити Бог, постаје истинити Човек. Тиме је све људе који у Њега повероваше и у Њега се крстише учинио синовима Божјим. Јер, ако је могуће да Син Божји постане Син Човечји, онда је исто тако могуће да и синови човечји постану синови Божји по дару и кроз усиновљење. Наше богосиновство је директна последица Оваплоћења Сина Божјег и показује се као највиша пројава љубави Бога Оца према људском роду.

Христово Рођење анђели су поздравили песмом: „Слава на висини Богу, а на земљи мир, међу људима добра воља” (Лк 2, 14). Та анђеоска песма постаје животни мото вере и покреће нас на стваралаштво, на излазак из пасивности, јер су и славословље Богу и ширење мира на земљи дубоко и суштински стваралачке људске активности. Мир је један од најчешћих појмова који срећемо у Светом Писму (Мт 5, 9; Мк 5, 34; Јн 16, 33; Рм 15, 13). Миром све започиње и миром се све завршава. Господ је миром поздрављао и миром отпоздрављао. Са благословом мира се и растао од Својих ученика, рекавши им: „Мир вам остављам, мир свој дајем вам; не дајем вам га као што свет даје. Нека се не збуњује срце ваше и нека се не боји! (Јн 14,27-28)”. Апостол Павле сваку своју Посланицу започиње и завршава поздравом мира хришћанима појединих Цркава. Позивом на мир започињемо и служење свете Литургије. А мир је, драга наша браћо и сестре, стање срца и душе. Јеванђелски, Христов мир, како су то многи посведочили, препознали смо у животу и делима блажене успомене новопрестављеног првојерарха наше Цркве, патријарха Иринеја, као и у животима двојице врлих јерараха наше Цркве, митрополита Амфилохија и владике Милутина, који су се ове године преселили у Царство небеско. У свести људи и у памћењу Цркве они ће остати запамћени као људи мира и добре воље, заправо као они кроз које се у наше дане најбоље пројављивао Христов мир, мир првог и јединог *Кнеза мира* (Отк 1, 5).

Порука данашњег празника Рођења Сина Божјег обавезује и нас да свуда око себе градимо мир. Сви ми знамо шта то значи када се немир усели у срце, када немир паралише разум, када човек почне да бежи од других и да се затвара у своју крхку тврђаву, изгубљен и немоћан за свако добро дело и сусрет са другим. Ми се данас, свакако не случајно, поздрављамо са: Мир Божји, Христос се роди! Не тражимо колебљиви, срчунати, често двосмислени људски мир, већ мир Христов који нас мири са Богом Оцем и једне са другима, мир у савести, оно истинско осећање пуноће као испуњење воље Божје. Насупрот томе, немир који захвата данашње људе последица је духовне празнине и живота лишеног радости Божје близине.

Прослављање Рођења Сина Божјег је код нас празник препун обичаја који исказују богатство историјског постојања нашег народа. То посебно истичемо у години у којој обележавамо век откако је у Патријаршијском двору у Карловцима Архиепископски Сабор уједињене Српске Цркве свечано прогласио васпостављање и обнову Српске Патријаршије. Ипак, неопходно је указати на то да се смисао Божића не исцрпљује у историјском сећању већ да је Догађај који прослављамо животни значајан за сваки нараштај и за сваког човека. Наши лепо обичаји јесу саставни део сваког празника, његов колорит, али је неопходно и да допремо до језгра око кога се обичаји плету, да они не би постали пуко механичко извршавање одређених радњи лишених разумевања. Догађа се да се због обичаја животодавни смисао и самог овог Празника превиди или заборави. Рођење Сина Божјег треба да у сваком човеку пробуди жељу за покајањем и да га кроз покајање јасно усмери ка практичном хришћанском животу (Мк 1, 15). То конкретно значи наше усмерење ка врлинском животу и наше напредовање у врлини, да вера не би остала мртво слово на папиру и постала још једна у низу идеологија без животне снаге и силе. Православље је живот по Јеванђељу на основу кога људи треба да нас препознају (Мт 5, 16). Живећи врлинским и светотајинским животом, човек се охристовљује тако да његове речи и дела нађу испуњење у Личности Господа Исуса Христа. Из тог разлога је потребно да реч о врлинском животу почне баш на дан када Син Божји постаје Човек и када започиње наше спасење (Јн 1, 14). Божић је почетак нашег васпитавања за врлине. А њих је много и оне зависе од сваког конкретног човека и историјског тренутка. Ипак, све оне почивају на тријади свевремених и суштински важних врлина, а то су: вера, нада и љубав (1Кор 13, 13). Оне треба да буду темељ на коме се зида наше узрастање у меру раста пуноће Христове (Еф 4, 13).

На том темељу љубави Христове која нас је данас обасјала позвани смо да и ми такву љубав имамо према свима, и то не љубав као добро расположење према некоме или нечему. Таква љубав не значи много. Ми говоримо о љубави као начину живота. Говоримо, штавише, о љубави која је начин Божјег постојања (1Јн 4, 16), а ми, будући боголики (1Мој 1, 27), позвани смо да такву љубав имамо једни према другима. Имати такву љубав значи да ако желимо живот, ако желимо постојање, онда то можемо имати само у заједници слободе и љубави са другим човеком. Видети у другом човеку Бога, то је Христов призив. Његове су речи да лаже онај ко говори да воли Бога, а притом не воли човека. Јер, „како можеш волети Бога кога не видиш ако не волиш човека кога видиш”? (1Јн 4, 20).

Озарени том љубављу, и овог Божића смо заједно са нашом браћом и сестрама на Косову и Метохији, у колевању нашег народа. Њихови разорени домови су и наши домови, њихова спаљена огњишта су и наша огњишта,

вековни храмови који су порушени наши су храмови. Зато се молимо Господу да њима и нама подари снаге, упућујући им речи охрабрења које је Христос упутио Својим ученицима: „Не бој се, мало стадо!” (Лк 12, 32).

Витлејемски поздрав упућујемо и свој пуноћи нашег богољубивог народа широм света, поручујући му да чува своју православну веру, свој језик и своје писмо, ма на којем континенту и у којој земљи живео. Будите поносни и достојанствени! Ми смо древни хришћански народ, који је кроз крштење, кирило-методијевско наслеђе и светосавску просвету постао део културе свецелог хришћанског света.

Испуњени том љубављу, овог Божића се сећамо и свих невољника и страдалника, свих људи којима је учињена било каква неправда, а посебно оних којих су у овим тешким данима услед последица опаке болести остали без својих милих и драгих. Њима пружамо речи утехе коју налазимо у Господу Исусу Христу, чије Рођење прослављамо, у Господу Који је постао човек ради нас и ради нашега спасења, Који је и Сам прошао пут смрти тражећи од Оца да Га прослави, што Отац и чини васкрсавши га Духом Светим из мртвих (Јн 12, 28). Зато нам свима Господ и поручује да се не бојимо јер који су са Христом сједињени, ако и умру, живеће (Јн 11, 25).

Љубав новорођенога Богомладенца подсећа нас и позива да у овим данима великих искушења заблагодаримо лекарима и свему медицинском особљу које се несебично труди да помогне сваком човеку, често и по цену сопственог живота. На овај начин, кроз своју несебичну жртву, они показују да су заиста деца Божја, спремна да чују и изврше реч Христову да нема веће љубави од ове да ко живот свој положи за ближње своје (Јн 15, 13).

Та љубав и жртва обавезују да све вас, децо наша духовна, позовемо и замолимо да у овим данима, тешким за свеколики род људски, чувате своје здравље и свој живот, као и да чувате друге на начин како то препоручују здравствене службе наше матичне земље и земаља у којима живи наш народ, широм света. Тако чинећи, ви не показујете одсуство вере или малOVERJE већ сведочите да поштујете светињу живота, да волите ближње и да љубите Господа Који је Сами Живот.

Славећи у таквој љубави Господа, зарадујмо се Богу и Божићу и прославимо Христа Богомладенца као *једино ново њод сунцем* (2Кор 5, 17)! А ако нам је, можда, целе године туга притискала срце, нека се данас роди радост у њему јер славио Рођење највеће Радости, Рођење Сина Божјег Исуса Христа! Ако су нам целе године мржња, гордост и злоба тровали срце, избацимо данас отров из њега јер славио Рођење небеске Љубави, оваплоћене у људској природи!

Нека овај Божић, децо наша духовна, унесе у ваше домове мир, љубав, слогу, радост и благослов у све дане нашег живота! Нека нам новорођени Младенац Христос подари покајање и спремност на праштање! Уколико међу вама и данас има оних који су у свађи, позивамо их да у божићној радости једни од других затраже опроштај, муж од жене, а жена од мужа, деца од родитеља, а родитељи од деце, сусед од суседа. Морамо затражити опроштај једни од других ако хоћемо да будемо Божји и да нам Божић буде радостан, срећан и благословен, и ми у Њему.

Са овим жељама и молитвама Богомладенцу Христу желимо вам свако истинско добро у Новој, 2021. години, поздрављајући вас радосним божићним поздравом који у себи носи слављење Бога на небу, на земљи мир, а међу људима добру вољу.

Мир Божји, Христос се роди!

Дано у Патријаршији српској у Београду, о Божићу 2020. године.

Ваши молитвеници пред Богомладенцем Христом:

Митрополит дабробосански ХРИЗОСТОМ, председник Светог Архијерејског Синода и мјестобљуститељ трона патријараха српских ♦ Митрополит загребачко-љубљански ПОРФИРИЈЕ ♦ Епископ шабачки ЛАВРЕНТИЈЕ ♦ Епископ сремски ВАСИЛИЈЕ ♦ Епископ бањалучки ЈЕФРЕМ ♦ Епископ будимски ЛУКИЈАН ♦ Епископ банатски НИКАНОР ♦ Епископ новограчаничко-средњезападноамерички ЛОНГИН ♦ Епископ канадски МИТРОФАН ♦ Епископ бачки ИРИНЕЈ ♦ Епископ британско-скандинавски ДОСИТЕЈ ♦ Епископ западноевропски ЛУКА ♦ Епископ жички ЈУСТИН ♦ Епископ врањски ПАХОМИЈЕ ♦ Епископ шумадијски ЈОВАН ♦ Епископ браничевски ИГЊАТИЈЕ ♦ Епископ зворничко-тузлански ФОТИЈЕ ♦ Епископ милешевски АТАНАСИЈЕ ♦ Епископ будимљанско-никшићки ЈОАНИКИЈЕ ♦ Епископ диселдорфски и немачки ГРИГОРИЈЕ ♦ Епископ рашко-призренски ТЕОДОСИЈЕ ♦ Епископ западноамерички МАКСИМ ♦ Епископ горњокарловачки ГЕРАСИМ ♦ Епископ источноамерички ИРИНЕЈ ♦ Епископ крушевачки ДАВИД ♦ Епископ славонски ЈОВАН ♦ Епископ аустријско-швајцарски АНДРЕЈ ♦ Епископ бихаћко-петровачки СЕРГИЈЕ ♦ Епископ тимочки ИЛАРИОН ♦ Епископ нишки АРСЕНИЈЕ ♦ Епископ буеносаирески и јужноцентралноамерички КИРИЛО ♦ Епископ Митрополије аустралијско-новозеландске СИЛУАН ♦ Епископ далматински НИКОДИМ ♦ Епископ осечкопољски и барањски ХЕРУВИМ ♦ Епископ захумско-херцеговачки ДИМИТРИЈЕ ♦ Викарни Епископ моравички АНТОНИЈЕ ♦ Викарни Епископ ремезијански СТЕФАН ♦ Викарни Епископ мохачки ИСИХИЈЕ ♦ Викарни Епископ диоклијски МЕТОДИЈЕ

ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА:

Архиепископ охридски и Митрополит скопски ЈОВАН и Епископ полошко-кумановски ЈОАКИМ
♦ Епископ брегалнички МАРКО ♦ Викарни Епископ стобијски ДАВИД

Молитвени испраћај 45-ог Патријарха Српске Православне Цркве и оца нашега господина Иринеја

На празник Светог Нектарија Егинског Чудотворца, 22. Новембра 2020. године, молитвено је испраћен 45. по реду поглавар Српске православне цркве, Његова Светост патријарх српски г. Иринеј.

У храму Светог Саве на Врачару, служена је Света заупокојена архијерејска Литургија и опело; начелствовао је Његово Високопреосвештенство митрополит дабробосански г. Хризостом – председавајући Светим архијерејским синодом СПЦ, уз саслужење високопреосвећене митрополита волоколамског г. Илариона из Московске патријаршије и бориспољског и броварског г. Антонија из Украјинске православне цркве Московске патријаршије, Његовог Блаженства архиепископа охридског и митрополита скопског г. Јована, Високопреосвећеног митрополита загребачко-љубљанског г. Порфирија, преосвећене господе епископа: шумедијског Јована, бачког Иринеја, врањског Пахомија, рашко-призренског Теодосија, крушевачког Давида, тимочког Илариона, нишког Ар-

сенија, захумско-херцеговачког Димитрија, моравичког Антонија, мохачког Исихија, диоклијског Методија, полошко-кумановског Јоакима, брегалничког Марка, свештенства и монаштва СПЦ и гостију из других помесних Православних Цркава, а у молитвеном присуству господе епископа: диселдорфског и немачког Григорија, ремезијанског Стефана и умировљеног захумско-херцеговачког Атанасија, као и многобројног верног народа.

У наставку Свете Литургије, служено је опело, после којег су се од блаженопочившег патријарха Иринеја беседама опростили: председавајући Светим синодом СПЦ – митрополит дабробосански г. Хризостом, председник Одељења за спољне црквене везе Московске патријаршије – митрополит волоколамски г. Иларион (Алфејев), старшина београдске Саборне цркве – протојереј-ставрофор Петар Лукић, председник Републике Србије – Александар Вучић, као и српски члан Председништва Босне и Херцеговине – Милорад Додик.

„Бог је Цркви Светога Саве дао мудрог Патријарха... испуњен истинском хришћанском љубављу за људе, а не штедећи снагу увек се трудио да буде уз свој народ... и у последњем часу свог земаљског живота поделио страдања свих оних чије је животе прекинула страшна епидемија. Патријарх Иринеј учинио много за очување јединства Православља и канонског поретка у Цркви Православној. Завршетак унутрашњих радова у Храму Светога Саве на Врачару, ући ће у историју као једно од највећих достигнућа његовог патријарашког служења.“

Његово Високојреосвешћенство Митрополић волоколамски і. Иларион (Алфејев)

„Патријарх Иринеј је неуморно радио и бринуо о Цркви нашој и роду нашем... Српску Православну Цркву јепредводио тихо, мудро и стрпљиво“, а својим упокојењем „показао пут којим ћемо сви ми, у своје време, поћи. Он је био непоколебљиви стуб наше Цркве Светосавске и достојан наследник Патријарха Павла. Био је бескомпромисни борац очувања части и угледа нашег народа... тежак и велики губитак за нашу Цркву и народ“.

Његово Високојреосвешћенство Митрополић габробосански Хризостом

„Учио нас је да ‘бити човек’ не значи бити човек само рођењем, већ да томе треба да стремимо свим бићем и делима целог живота... Патријарх и отац наш Иринеј се богатио људским врлинама, а нарочито смирењем... смрт га је још више приближила Господу Христу. Пажљиво и обазриво је поступао према свакоме... долазак на трон СПЦ после блаженопочившег Патријарха Павла можда је и највећи показатељ његове величине“.

Пројојереј-сјаврофор Пејтак Лукић, сјарешина саборној храма Св. Арханјела Михаила

Животопис Његове Светости Архиепископа пећког, Митрополита београдско-карловачког и Патријарха српског господина Иринеја

Његова Светост Патријарх српски г. Иринеј (Гавриловић) рођен је у селу Видова, код Чачка, 1930. године од оца Здравка и мајке Милијане. На крштењу добио је име Мирослав.

У родном селу завршио је основну школу, а потом гимназију у Чачку. По завршетку гимназије уписао се и завршио Богословију у Призрену, а затим и Богословски факултет у Београду. По завршеном факултету одлази у војску.

По повратку из војске убрзо бива постављен за суплента (професора) Призренске богословије. Пре ступања на дужност професора октобра месеца 1959. године у манастиру Раковица, од стране Његове Светости Патријарха српског Германа, прима монашки чин, добивши монашко име Иринеј.

Истог месеца на дан свете Петке, 27. октобра 1959. године, у цркви Ружици на Калемегдану бива рукоположен у чин јеромонаха. Док је као професор у Призренској богословији службовао бива упућен на пост-

дипломске студије у Атину. 1969. године бива постављен за управника Монашке школе у манастиру Острог, одакле се пак враћа у Призрен и бива постављен за ректора Призренске богословије. Са те дужности 1974. изабран је за викарног епископа Његове Светости Патријарха српског са титулом Епископа моравичког. Годину дана касније 1975. године изабран је за Епископа нишког.

На Светом Архијерејском Сабору Српске Православне Цркве, 22. јануара 2010. године, изабран је за Архиепископа пећког, Митрополита београдско-карловачког и Патријарха српског.

Чин устоличења Светејшег Архиепископа пећког, Митрополита београдско-карловачког и Патријарха српског господина Иринеја извршен је 23. јануара 2010. године, на светој архијерејској Литургији у саборном Светоархангелском храму у Београду. Свету архијерејску Литургију је служио Његова Светост Патријарх српски г. Иринеј уз саслужење своје браће

архијереја, свештеника и ђакона, као и представника Руске и Грчке Цркве.

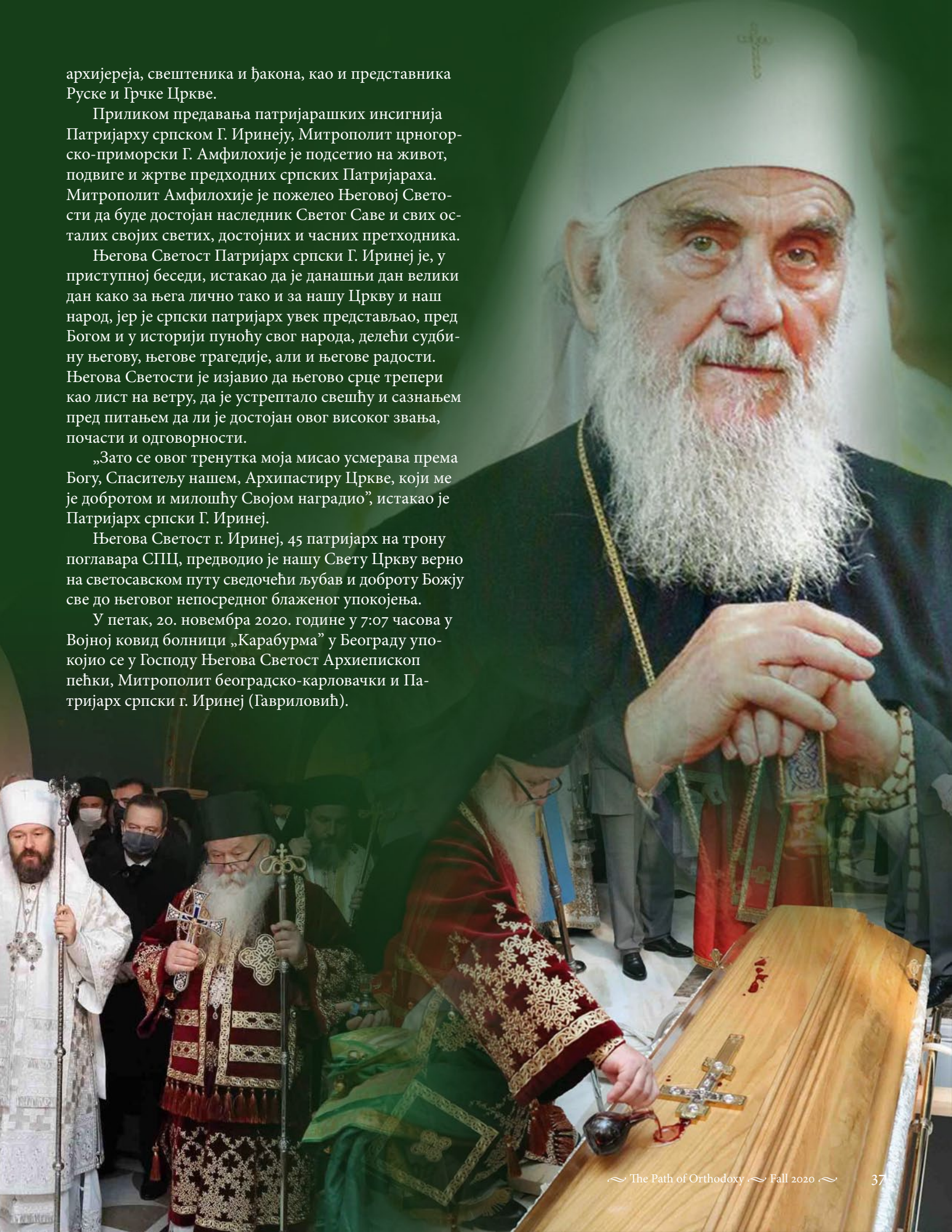
Приликом предавања патријарашких инсигнија Патријарху српском Г. Иринеју, Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије је подсетио на живот, подвиге и жртве предходних српских Патријараха. Митрополит Амфилохије је пожелео Његовој Светости да буде достојан наследник Светог Саве и свих осталих својих светих, достојних и часних претходника.

Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј је, у приступној беседи, истакао да је данашњи дан велики дан како за њега лично тако и за нашу Цркву и наш народ, јер је српски патријарх увек представљао, пред Богом и у историји пуноћу свог народа, делећи судбину његову, његове трагедије, али и његове радости. Његова Светости је изјавио да његово срце трепери као лист на ветру, да је устрептало свешћу и сазнањем пред питањем да ли је достојан овог високог звања, почаст и одговорности.

„Зато се овог тренутка моја мисао усмерава према Богу, Спаситељу нашем, Архипастору Цркве, који ме је добротом и милошћу Својом наградио”, истакао је Патријарх српски Г. Иринеј.

Његова Светост г. Иринеј, 45 патријарх на трону поглавара СПЦ, предводио је нашу Свету Цркву верно на светосавском путу сведочећи љубав и доброту Божју све до његовог непосредног блаженог упокојења.

У петак, 20. новембра 2020. године у 7:07 часова у Војној ковид болници „Карабурма” у Београду упокојио се у Господу Његова Светост Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски г. Иринеј (Гавриловић).

Део приступне беседе Његове Светости Патријарха Српског Г. Иринеја на Устоличењу

≈ Пећка Патријаршија, 3. октобар 2010. ≈

Промислом Божјим и благовољењем Светог Архиепископског Сабора Српске Православне Цркве, изабран сам и данас уведен у свети Трон српских патријараха. По увођењу у Трон који је утемељио први аутокефални Архиепископ и Просветитељ српски Свети Сава, свестан сам своје слабости и недостојности за овако високо звање. Административно устоличење моје смерности обављено је одмах после избора, 23. јануара ове године, у београдској Сабornoј цркви. Данас је обављено завршно, званично и предањско устоличење у овом древном седишту српских Архиепископа и Патријараха, у храму Светих Апостола ове свете Пећке Лавре.

Седам и по векова ова свесрпска и општеправославна светиња под својим сводовима чува Трон, на који се узводе наследници Све-

тог Саве и са кога управљају бродом Христове Цркве у границама своје канонске јурисдикције. Управљају бродом за који је српски народ везао своју историју, своје биће и своју судбину. На бурном мору живота, овај брод и путнике на њему пратили су ветрови и олује, громови и муње док је пловио између многих Сцила и Харибди, вођен Оним Који је „основао Цркву Своју коју ни врата ада неће надвладати» (Мт. 16, 18). Господ Исус Христос, Који је јуче, данас и у векове исти, Господ мојих славних претходника на овоме Трону, Чијом су божанском силом и мудрошћу они управљали Црквом Његовом и верним народом Његовим, неће, надам се и верујем, ни мене, наследника њиховог, у многа оскудног и недостојног ове превелике части, лишити Своје благодати у управљању Црквом Његовом.

Данас сам свечано узведен и уздигнут на превисоки Трон српских Патријараха, на висину на којој се не може опстати без помоћи и потпоре Божје. Знам да ово служење захтева велику жртву и натчовечански напор, али исто тако знам и исповедам да је моћна и свемоћна благодат Божја која се као дар Божји дарује немоћи људској. Њоме смо уведени из небића у биће, њоме живимо, крећемо се и јесмо. Њоме смо призвани на овај изузетно одговорни степен апостолског служења Богу, Цркви и народу Божјем.

Поред уздања у незаслужену благодат Божју, која *немоћи људске исцељује и недостигајке доињује*, небеску помоћ очекујем и од светих Архиепископа и Патријараха српских који Господа прославише и које Господ прослави непролазном славом у Царству небеском, посеб-

Порука Србима у Северној Америци:

„Чувајте јединство, културу, веру и језик. Не заборавите да погледајући на вас, на наше понашање овде и на ваш однос према држави, према раду и средини у којој живите, цене и нас који смо остали у нашој отаџбини.“

Патријарх Иринеј

но оних чије свете мошти почивају у овој славној Светињи.

Њихове ходатајствене молитве пред Лицем Божјим јесу моћна духовна снага и снажна потпора у ношењу радосног крстоносног служења тајни спасења... Пећки патријарашки Трон био је и остао душа душе српског народа. Он је духовно уједињавао српски народ, као и покрајине настале многобројним сеобама, од којих су најпознатије оне из 1690. и 1737. године. У титулама првојерараха и јерараха новонасталих српских покрајинских Цркава после укидања Пећке Патријаршије (1766.), видно је и упечатљиво сазнање да оне припадају Пећком Трону. Тако је Црква у Црној Гори за читаво време свог постојања остала верна Пећком Трону, сматрајући себе чуварем, а своје митрополите егзарсима Пећког Трона. Слично су се титулисали и епископи далматински, сматрајући себе „митрополитима косовским и егзарсима Трона Пећког». Тиме се изражавала и потврђивала везаност крајишко-далматинских Срба за косовску ко-

левку и канонска везаност за Пећку Патријаршију...

Благодарећи својој Цркви и њеним мудрим, христољубивим и родољубивим духовним вођама, наш народ је преживео петстогодишње турско ропство, сачувао своју душу, веру, верске и моралне вредности, као и свест о својој националној припадности. Време и прилике мог избора и увођења у Трон српских Патријараха у много чему има сличности са временом и околностима у којима је Српска Црква са својим народом доживљавала и преживљавала тешке и судбоносне дане своје историје. Да подсетимо на недавно време свеопштег страдања, готово на свим просторима настањеним нашим народом. Последице тог страдања су још увек видљиве и присутне: уништене цркве и манастири, спаљени народни домови, народ протеран са својих вековних огњишта и, великим делом, расејан широм света.

Све речено може се, нажалост, видети на тлу Косова и Метохије. Не можемо, а да не поменемо преголему рану на телу Српске Право-

славне Цркве и српског народа, овде на Косову и Метохији, на овом уистину «страшном судилишту». Данас смо у посети и поклоњењу овој светињи и најсветијој српској земљи, колевци историје, духовности, хришћанске, православне културе српског народа. На земљи обагреној мученичком крвљу косовских и покосовских мученика. На простору наших највећих светиња, међу којима је и светиња у којој се налазимо, у којој се чувају свете мошти наших Архиепископа и Патријараха и где се налазе гробови молитвеника и подвижника, са светом чудотворном иконом Пресвете Богомајке... Теби, народе Божји, сабрани у овој великој цркви пећких Архиепископа и Патријараха, свему народу Божјем и светосавском у Отаџбини и расејању, као и свему народу Божјем и хришћанском и свима људима и народима добре воље, наш Патријарашки благослов: мир вам и благодат Господа нашег Исуса Христа, љубав Бога и Оца и заједница Светога Духа у векове векова. Амин.

Опело и сахрана

Митрополита црногорско-приморског

г. Амфилохија

Са вером и надом у Васкрсење, 1. новембра 2020. године, епископство Српске и других помесних Православних Цркава, свештенство, монаштво и верни народ, родбина, пријатељи и многи поштоваоци митрополита црногорско-приморског г. Амфилохија, сабрали су се у храму Христовог Васкрсења у Подгорици на молитвени испраћај блаженопочившег митрополита.

Свету зауспокојену Литургију служио је Његова Светост Патријарх српски г. Иринеј, уз саслужење господи митрополитâ: бориспољског и броварског г. Антонија (Украјинска Православна Црква), елбасанског Андона (Албанска Православна Црква) и загребачко-љубљанског Порфирија и господи епископâ: будимљанско-никшићког и администратора Митрополије црногорско-приморске Јоаникија, бачког Иринеја, шумадијског Јована, милешевског Атанасија, дизелдорфског и немачког Григорија, полошко-кумановског Јоакима, рашко-призренског Теодосија, крушевачког Давида, пакрачко-славонског Јована, бихаћко-петровачког Сергија, тимочког Илариона, нишког Арсенија, захумско-херцеговачког Димитрија, ремезијанског Стефана, диоклијског Методија и умировљеног захумско-херцеговачког Атанасија, многобројног свештенства и свештенмонаштва наше и других помесних Цркава и молитвено учешће хиљада верника.

Присуствовали су мандатар за састав нове Владе Црне Горе Здравко Кривокапић, председник Скупштине Црне Горе Алекса Бечић, председник Србије Александар Вучић са високом делегацијом Владе Србије, српски члан Председништва БиХ Милорад Додик, велики број посланика у Скупштини Црне Горе, политички лидери, представници и високи функционери свих црногорских градова и општина, дипломатски представници страних држава, као и представници институција културе Црне Горе и држава региона. Присутна је и висока руска делегација у име Патријарха московског и све Русије г. Кирила, као и представници свих верских заједница које делују на територији

Црне Горе, и многе друге уважене личности из свих сфера друштва.

После прочитаног јеванђелског одељка, беседио је Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј. Владика Иринеј је, у литургијској беседи, после читања јеванђелске приче о сејачу и семену, рекао да је поред туге због растанка са митрополитом, наша радост већа јер знамо да је растанак привремен. „По благослову Његове Светости, нашега Патријарха, и уз сагласног садашњег администратора богочуване Епархије и Митрополије, обратићу вам се са неколико речи у овај тужни и уједно радосни дан, при чему је више радостан него тужан. Тужан је, наравно, стога што се растајемо са нашим блажене успомене владиком Амфилохијем, који се целога живота трудио на разним местима, за Христа, за славу Божју, за свету Цркву Његову, а најдужи период свога живота је провео управо овде, у Црној Гори, као архипастир народа Божјега”, рекао је Епископ бачки. Додао је да је наша радост већа зато што верујемо, а верујући и знамо да је растанак увек привремен. „Ми се надамо не само да ћемо се једног дана наћи заједно, него да ће то, благодаћу Господњом, бити у наручју Авраамовом, а пре свега у наручју Оца небескога у заједници са свима светима, у заједници Цркве коју називамо небеском, а која почиње већ овде и сада, на земљи, јер је то једна Црква. И не само због тога, можемо поред жалости да имамо и радост у срцу у овом часу јер није вероватно случајно – као што и нема ничега случајнога у историји, ни у нашим појединачним животима – него је то по Промислу Божјем, као поука и порука свима нама, да се блаженопочивши владика упокојио уочи манастирске славе, уочи празника Светога Петра Цетињскога, да је његово тело било изложено народу Божјем на опрштају, на целивање, на поклоњење, на сам престони празник манастира, а да се, ево, данас предаје земљи, а душа његова испраћа на блажени пут ка Господу управо у дан Христовог Васкрсења, јер је свака недеља у току године празник Васкрсења Христовог, и то у Храму

Васкрсења Христовога, јединственог по много чему у нашем народу у свим крајевима где он живи”, казао је владика Иринеј. Подсетио је да је митрополит Амфилохије већ у детињству, што је тада био изузетак у времену безбожништва, као дечак из Мораче свим срцем примио Христа. Такође је казао да није истина да је митрополит преминуо од вируса, него да је једанаест дана био победник тог вируса, али да „његов организам и телесна слабост нису издржали то искушење”. Владика Иринеј је рекао да је животна девиза митрополита Амфилохија била „Све за Христа, а Христа ни за шта” и додао да овако говорећи о митрополиту не жели да ствара култ личности, нити је митрополит Амфилохије томе тежио.

После Литургије, одар са митрополитовим телом изнет је из храма, а онда је пред храмом служено опело.

Његова Светост Патријарх Иринеј казао је, у општајном слову, да се митрополит Амфилохије упокојио у тренутку кад је највише потребан Цркви и народу. „Покретач и носилац духовних и свих обнова у Црној Гори, био је наш драги, блаженопочивши митрополит Амфилохије, подржан свештенством, монаштвом и верним народом Црне Горе. Зато ће његово име бити уписано златним словима у српској историји, као угледне личности. Он је у врху српског богословља нашега времена, као такав је цењен и поштован у целом Православљу. Својим богословским и књижевним делима припада плејади великих богослова нашега доба. У својству представника наше Цркве учествовао је на многобројним сусретима и скуповима, како у православним земљама тако и у инославном свету. Вест о

његовом упокојењу брзо је стигла до свих Православних Цркава од којих нам стижу њихова саучешћа. Својим упокојењем блаженопочивши митрополит оставља велику празнину у животу наше Цркве, а посебно у решењу проблема везано за Цркву овде у Црној Гори. Отишао је у тренутку када је његово присуство најпотребније Цркви и народу. Надамо се да ће својим молитвама пред Лицом Божјим измолити да се прилике у Црној Гори реше на најбољи и најкориснији начин за Цркву, како за српски тако и за друге народе у Црној Гори. У томе ће му сигурно помоћи свети Петар Цетињски, свети Василије Острошки и други српски светитељи и просветитељи. Верном српском народу у Црној Гори остаје да следује узвишеном примеру и поукама свога блаженопочившег митрополита, да граде и чувају јединство у вери, у љубави и оданости Господу нашем Исусу Христу, братољубљу и оданости своје отачаству и своје роду”, казао је Његова Светост.

Председник Скупштине Црне Горе Алекса Бечић, рекао је да се данас опраштамо од једног од највећих духовника и теолога овог времена. „Надам се да ћеш бити последњи Владика који је морао бранити Цркву од дијела свог народа, а бранио си је и одбранио тако да си сваком унапријед опростио. И да тако нијеси поступио нема тог Црногорца који ти не би замјерио, а није јер си светињу у себи носио. Знао си то јер си сам као морачки син оштар у изражају, а благ у поступању. Тако бранити, а ништа не узети, толико урадити, а све подарити, толико саградити, а све поклонити, могу само велики и бесмртни. Да је твоја етика утемељена не само на јеванђелским начелима, него и на мисли о нео-

пходности праведних закона, симболично говори чињеница да си у репрезентативном, научном раду на једном научном скупу, свог претходника Петра Првог, као миротворца и законодавца, најдубљом мишљу довео у везу са старозавјетним пророком и законодавцем Мојсијем. Посебно је импресивно са коликом дубином учоваш и апострофираш чињеницу да Законик општи црногорски и брдски, има онолико чланова колико је година на земљи проживио Христос, којем је са цетињске митрополитске катедре поред тебе служио и Митрополит Петар Први. И један и други, осим духовне брига, бринете и над питањем каквим законима осигурати братску слогу и спокој у друштву”, казао је Бечић.

Мандатар за састав нове Владе Црне Горе Здравко Кривокапић рекао је да је данашњи дан литија свих досадашњих литија које су се слиле са свих крајева, и данас је предводио нико други него наш мили Митрополит.

„Погледај још једном на народ свој, мили Митрополите! Свети Владика је подучавао да подвизима можемо духовно узростати ка небу. Вођен самирном богомудрошћу усавршавао је свете врлине ка свему вјечном и боговјечном. За овај пролазни земаљски тренутак свједочио је да су предуслови само двије ствари: искреност и истина и зато његове ријечи громко одзвањају и надалеко се чују. Иако си васкрснуо Црну Гору, доживио си да трпиш невоље и муке ради Господа и то од свога народа, знајући да тако постајеш ближи Богу. Ваљда је то усуд трона Светог Петра Цетињског”, рекао је Кривокапић.

Умировљени Епископ Атанасије прочитао је писмо тј. последњу поруку „Милутина Попадића са окупираног Косова”.

Академик Матија Бећковић је подсетио шта је рекао митрополиту Амфилохију 1990. приликом устоличења на Цетињу. „Тада сам му рекао да ако жели бити свет, нема бољег места ни земљи за такву прилику и улогу. Кажу да Бог сваког држи на земљи док не уради оно за шта се родио, тако га је Господ позвао у прави час, да је

раније, не би ваљало. На небо, где ће сад моћи више да учини за свој народ и Цркву, него да је остао на земљи. Нова препорођена Црна Гора почиње од А, зато смрт никоме није пала лакше него њему, зато је на одру овако блажен и спокојан, зато ми плачемо, а он и небо се радују. Као што је Свети Ђорђе некад убио аждају, тако је Амфилохије погубио корону, не само као болест, него и као вирус братске мржње”, казао је, између осталог, песник Матија Бећковић.

Обраћајући се, како је рекао, Амфилохијевом Сабору, Епископ будимљанско-никшићки Јоаникије је рекао да је митрополит Амфилохије био човек Христов, човек Христове Голготе и Христовога Васкрсења. „И његова теологија је теологија Васкрсења. И његова ријеч је свијетла ријеч која просветљује мисли и умове и осјећања и оплемењује људске душе, а то је све због тога што се ослонио и што се сјединио са Богом љубави, и ту љубав је изливао на овај свијет и својом молитвом и својом ријечју. Његова жртва за Цркву и за Христа, за истину и правду Божју, оспособила га је да спозна тајну Косова и Метохије као тајну српске голготе. Исто тако и Јасеновца и Црне Горе. И открио је да се Косовски Завјет и тајна Косова упечатила у Црну Гору. И када је громко са овога мјеста загрмио: „Не дамо светиње!”, то је значило: Не дамо Острог, не дамо Дечане, не дамо Цетињски манастир, не дамо Патријаршију, Грачаницу, и Девич, и Морачу!”, рекао је владика Јоаникије. Додао је да може наш митрополит данас рећи: „Добар рат ратових, Цркву сврших, вјеру одржах.” А како је ратовао тај рат? Најјачим оружјем! Истином Божјом и правдом, али и љубављу, и молитвом, и трпљењем, и праштањем! Зато је и победио у свакој бици до данас, а у његова смрт је запечатилa све његове побједи до дана данашњег. Зато и његову смрт, његову блажену кончину доживљавамо као побједу. Јесте велика жалост, али то је таква жалост која ће се милошћу Божјом претворити у радост, не само Митрополије црногорско-приморске, него, увјерени смо, много шире и утјешити све оне који данас плачу због растанка са Митрополитом Амфилохијем широм православне васељене”, поручио је Владика.

Након беседе владике Јоаникија, ковчег са митрополитовим телом је, уз звоњаву звона, опходио храм, а онда је митрополитово тело положено у гробницу у крипти храма.

У петак, 30. октобра 2020 године, уочи празника Светог Петра Цетињског, у 8:20 часова, у Клиничко-болничком центру Црне Горе, после примања Свете Тајне Причешћа, упокојио се у Господу Високопреосвећени Архиепископ цетињски Митрополит црногорско-приморски и Егзарх светог трона пећкога г. Амфилохије.

Извор: SPC.rs

Животопис Митрополита црногорско- -приморског г. Амфилохија

*Митрополиј црногорско-приморски
Амфилохије (Раговић) је рођен на
Божић 7. јануара 1938. године у Барама
Раговића у Доњој Морачи, од оца Ђира
и мајке Милеве, рођене Бакић*

Световно име му је било Ристо. Потомак је по сродству војводе Мине Радовића, једног од првих племенских капетана црногорских, који је присајединио Морачу Црној Гори 1820. године. Будући митрополит је провео детињство у патријархалној породици, која је остала верна Православљу и заветима предака у тешким послератним временима нарастајућег атеизма под комунистичком влашћу. Основну школу је завршио у манастиру Морачи, а Богословију Светог Саве у Раковици у Београду. Дипломирао је на Богословском факултету у Београду 1962. године. Упоредо са Богословским факултетом студирао је класичну филологију на Филозофском факултету у Београду.

Велики утицај на духовно узрастање митрополита Амфилохија извршили су Преподобни отац Јустин Поповић, велики богослов и духовник Српске Православне Цркве, и светогорски старац Пајсије.

После завршеног факултета, постдипломске студије наставља у Берну и Риму, где је магистрирао на Источном понтификалном институту (1965). Одатле

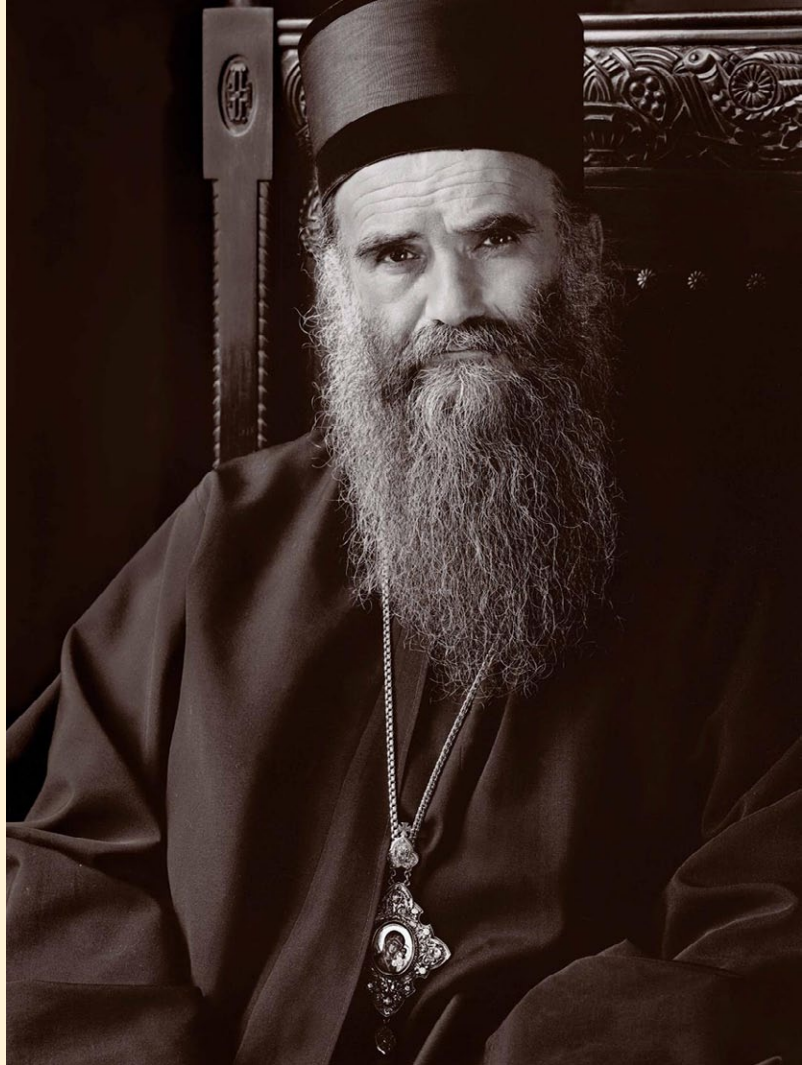
одлази у Грчку, где борави седам година и где прима анђелски образ и свештенички чин. У том периоду, у Атини је одбранио докторат о Светом Григорију Палами, који је привукао пажњу ондашње европске теолошке јавности. После годину дана проведених на Светој Гори одлази за професора на Православни институт Светог Сергија у Паризу, а од 1976. године постаје доцент, па редовни професор на Богословском факултету Светог Јована Богослова у Београду (касније Православног богословског факултета Универзитета у Београду), на катедри за Православну педагогију (катихетику) са методиком наставе. У два мандата био је и декан факултета. Докторат *honoris causa* Московске духовне академије примио је 2003. године, Института теологије Белоруског државног универзитета у Минску 2008. године, Православног теолошког института Светог Сергија у Паризу 2012. и Санкт-петербуршке духовне академије 2014. године. Одлуком Националног комитета друштвених награда Руске Федерације 2001. године одликован је орденом Ломоносова,

који му је уручен на свечаности у Кремљу у присуству око 4.000 угледних званица. За почасног члана Словенске академије књижевности и уметности изабран је 2015. године.

Говорио је грчки, руски, италијански, њемачки и француски језик, док је користио у научном раду старогрчки, латински и црквенословенски.

Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве изабрао га је маја 1985. године за Епископа банатског. Хиротонисао га је 16. јуна 1985. године у београдској Саборној цркви Патријарх српски Герман уз саслужење: Митрополита црногорско-приморског Данила, Епископа бачког Никанора, браничевског Хризостома, жичког Стефана, шумадијског Саве, далматинског Николаја, тимочког Милутина, зворничко-тузланског Василија, аустралијско-новозеландског Василија, бањалучког Јефрема и мачванског Данила. Међу њима био је и Митрополит кефалонијски Прокопије, који је га је својевремено у Грчкој замонашио, а потом и произвео у архимандрита. Устоличен је 21. јула 1985. године у Вршцу.

Одлуком Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве Епископ банатски Амфилохије је децембра 1990. године изабран за Митрополита црно-

горско-приморског са сједиштем на Цетињу. Свечано устоличење за Митрополита црногорско-приморског, зетско-брдског и скендеријског извршио је Патријарх српски Павле са епископима 30. децембра 1990. године у Цетињском манастиру.

Митрополит Амфилохије је био члан Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве у више сазива. Председавао је тим тијелом и био замјеник обољелог Патријарха српског Павла од краја 2007. године до његовог упокојења, као и местобљуститељ Патријарашког трона од упокојења патријарха Павла, 16. новембра 2009. до избора Патријарха српског Иринеја 22. јануара 2010. године. Администрирао је Епархијом рашко-призренском од маја 2010. године до устоличења Епископа рашко-призренског Теодосија крајем децембра исте године. Администрирао је Епархијом буеносајреском која је установљена на његов предлог од њеног оснивања у мају 2011. до избора тадашњег Епископа диоклијског Кирила (Бојовића) за њеног епархијског архијерејска 2018. године.

Уснуо у Господу 30. октобра 2020. године у Клиничко-болничком центру Црне Горе у Подгорици.

Извор: SPC.rs

Разговор са професором Призренске Богословије Дејаном Ристићем

Разговарао Протојереј др Братислав Брацо Кршић

Призренска богословија идуће године слави велики јубилеј који има духовни, историјски и културни значај. Рециите нам нешто више о овом самом јубилеју и које припреме предстоје за његово обележавање.

Српска православна богословија Св. Кирила и Методија у Призрену обележиће у току 2021. године два јубилеја: 150 година свог постојања (1871-2021) и 10 година обнове рада у царском Призрену (2011-2021). Идући у сусрет овим значајним јубилејима, читава 2020. година била је посвећена промишљању, припреми и разноврсним активностима. Наставнички савет, на челу са Епископом рашко-призренским Г. Теодосијем, донео је одлуку да неколико наших издања буде посвећено овим јубилејима: „Призренске беседе”, Све-

нивача и заштитника Призренске богословије. У част свог светог покровитеља, призренски богослови снимили су композицију Б. Јоксимовића *Химну Сими Игуманову*, која је успешно била певана на свечаности приликом прославе стоте годишњице Симе Игуманова, 1904. године у Призрену. Премијерним објављивањем ове заборављене *Химне*, 1. јануара, започећемо Нову јубиларну 2021. годину.

У сарадњи са Косовскометохијским одбором Матице српске организовали смо међународни научни скуп: *Призренска богословија – живи, мисија, допринос*, који због епидемијске ситуације није одржан у заказано време, него је одложен за 2021. годину. Неколико дана након одлагања научног скупа, упокојио се Митрополит Амфилохије, који је пријавио тему за

призренски научни скуп, а после њега и Његова Светост Патријарх Иринеј, који је био председавајући Почасног одбора.

Ове године, 20. новембра, уснуо је у Господу Његова Светости Патријарх Иринеј. Исти тако ове године јуни се десет година од блаженој упокојења Његове Светости Патријарха Павла. Обојица првојерараха наше Цркве су блиско везани за вашу богословију. Рециите нам нешто о тој њиховој везаности и утицају на живи и рад богословије.

тог оца Јустина Ђелијског, „Старине Призрена” (на српском и енглеском), Роксанде Тимотијевић, Свети Старац Порфирије Кавсокаливит, духовни отац и васпитач, Георгија Крусталакиса... Посебно нас је обрадовала одлука Министарства привредне, туризма и телекомуникација, да усвоји предлог председника Матице српске Драгана Станића да *Поштом Србије*, поводом јубилеја, изда поштанску марку са Призренском богословијом и ликом Симеона Симе Игуманова, ос-

Његова Светост Архиепископ пећки и Патријарх српски Г. Г. Иринеј био је ученик, професор и ректор у Призренској богословији. У време његовог управљања Богословијом живот је у доброј мери био унапређен. Подигнуте су нове зграде, уведено је грејање. Као Епископ нишки, Патријарх Иринеј пружио је уточиште евакуисаним ђацима и професорима из Призрена, који су под његовим окриљем наставили живот и рад. Приликом освећења обновљене Призренске богосло-

вије, 15. маја 2016. године, изјавио је да је то најрадоснији дан у његовом животу, јер је доживео да његова Alma Mater поново стане на ноге, обнови се и отпочне свој рад. Патријарх Иринеј је последњи пут посетио Призренску богословију у оквиру своје посете Косову и Метохији од 13. до 16. априла 2019. године. После вечерње службе разговарао је у салону са ректором Еп. Теодосијем и професорима, док се сутрадан, у току првог часа, обратио ђацима и професорима у свечаној сали богословије. Његове речи, које нам је упутио тога дана, прилажемо за Ваш часопис *Сѣза Православља*.

Као Епископ рашко-призренски, Патријарх Павле је свих година свог епископског служења неуморно бдио над Призренском богословијом и у њој оставио неизбрисив траг. Долазак Епископа Павла у Призрен означава прекретницу у животу богословије. Многобројне генерације богослова, сада већ служитеља широм васељене, препричавају разне догодовштине и искуства са овим светим човеком, строгим подвижником, који је одисао духом Светог Јеванђеља и молитве, али који је итекако умео да буде духовит и нашали се. Немерљив је његов допринос у богослужењу и црквеном појању. Живо се сећам заједничког Повечерја у Призренској богословији, после којег нам је дежурни васпитач свечано саопштио да је Епископ рашко-призренски Павле изабран за Патријарха. Била је то општа радост. Богослови су одмах запеваали *мнојаја љѣша*. Дирљив је био опроштај Патријарха Павла са Призренцима на Светој Литургији у призренској Саборној цркви, и са богословима у Богословији. Поред Иринеја и Павла, Призренска богословија подарила је српском народу још два Патријарха, Гаврила и Варнаву. Са нестрпљењем очекујемо Свети Архијерејски Сабор у

фебруару да и новоизабраном Патријарху отпевамо *мнојаја љѣша*, када буде уведен у трон Архиепископа пећких у Пећкој Патријаршији.

Српска православна богословија Св. Кирила и Методија и Косовометохијски одбор Матине српске организују научни скуп у Призрену 11. и 12. октобра 2020. године

ПРИЗРЕНСКА БОГОСЛОВИЈА ЖИВОТ, МИСИЈА, ДОПРИНОС

150 ГОДИНА ОД ОСНИВАЊА (1871–2021)
10 ГОДИНА ОД ОБНОВЕ РАДА (2011–2021)

Оснивање и почетак рада Српске православне богословије у Призрену (1871) је најважнији догађај у духовној, просветној, културној и националној историји поробљене Старе Србије, све до ослобођења 1912. године. Прва српска институција у Османском царству, основана након укидања Пећке патријаршије (1766), убрзо је постала средиште живота, а њени баби, потоњи учитељи и свештеници, кренуће у велику мисију обнове просвете и Цркве. Нове силе неговале су племенити карактер српског народа, чувајући дрвно црквено и културно наслеђе.

Велики значај у оснивању Призренске богословије имали су Симеон Сима Андријевић Изуманов, власник и ктитор школе, митрополит Михаило, кнежевски намесник Јован Ристаћ и руски конзул Иван Степановић Јастребов. У стотидесетогодишњем раду ове школе непроцењиви доприноси дали су многобројни чини ректори и професори.

Призренска богословија подарила је српском роду тројицу патријарха (Варнаву, Паврила и Иринеја), велики број епископа и клирика, просветних и националних делатника, књижевника и научника, као и отаџбини тако и широм васељене. Епископ рашко-призренски, и потоњи патријарх Павле, више деценија се старао о раду Призренске богословије.

Дипломске активности и мисија школе на размеђу сукобљених светова заслужују посебан поштовање и страдање Богословије од албанских екстремиста 1999. и 2004. године, обнова рада у Нишу и у Призрену, у времену и околностима када такви напори представљају велики подвиг.

Имајући у виду значај јубилеја, позивамо Вас на научни скуп поводом 150 година од оснивања Призренске богословије и 10 година од обнове рада у царском Призрену. Надамо се да ће интердисциплинарни научни приступ дати ново светло у раду ове значајне школе, имајући у виду историјске прилике у којима је остваривала своју мисију.

Епископ рашко-призренски
Г. Теодосије
Г. Теодосије

Председник Матине српске
Проф. др Драган Станић
Драган Станић

Научни одбор
Патријарх српски Г. Е. Иринеј, председник
Епископ рашко-призренски Г. Теодосије, копредседник
Председник Матине српске проф. др Драган Станић
Протојереј-ставрофор Милутин Ђокић, председник
ректор Богословије у Нишу

Почасни одбор
Епископ др. Атанасије (Јањић)
Академик Саванко Терзић
Проф. др Валентина Петруша
Др Радмила Радаћ
Др Александра Новаковић

Организациони одбор
Проф. др Зоран Вележковић
Проф. др Славомир Станић
Академик Саванко Терзић
Проф. др Милош Ковач
Проф. др Валентина Петруша
Мр. Јосифин Раковић
Др Александар Новаковић
Аруна Милановић (Тошић)
Јероним Исидор (Јањић), професор
Гери Ђакић Крстић, професор
Љијан Ристаћ, професор
Велимир Милановић, професор

Сваке године о Видовдану молимо се Богу да изнова доживимо и видимо Косовски завет у нашем свакодневном животној. Реците нам како ви доживљавате овај празник будући да сте на Косову са нашим народом, свештенством и монашством?

Имамо ту привилегију и част да у овим тешким временима живимо и радимо на нашој заветној светој земљи. У Призрену је пре погрома живело 10.000 Срба. Иако нас је тренутно доста мање, на Косову и Метохији ми смо свој на своме, а кроз нас и са нама је цео српски народ. Често се чује да смо чувари Косова и Метохије и да Србија треба да сачува ту своју територију, што је тачно, али из друге перспективе, из перспективе очувања сопственог идентитета, Косово и Метохија чувају нас. Косово и Метохија чувају српски народ и Србију. Свети отац Јустин Ћелијски је осетио значај косовског опредељења, па је зато и говорио да је аутентично православље сваког Србина светосавско-лазаревског духа, а то је дух Светог Јеванђеља. Видовданским етосом одишу вапајне речи Владике Атаназија из Херцеговине, које је написао у име Новомученика Стефана и Харитона, верујем и у име већине данашњих Срба широм планете. Ове речи се на Светом Косову доживе дубоко и потресно, али далеко од Косова још дубље и још потресније: *Ако те заборавим, Косово, Јерусалиме мој, нека буде заборављена десница моја. Нека се ирелеи језик мој иркљану моме, ако те не усамим, Метохијо моја, ако вас не савим за почетак песме моје, исалмојоја моја Богу, Сјасу моме!*

Косово је зеница ока нашега, срце српскога бића и колевка српске духовности и државности. Шта нам је чини да се поштују браћанска права загарантована међународним законом за Србе и друге народе који живе на територији Косова и Метохије и да се обезбеди очување свих здања СПЦ?

Што се нас тиче, учинићемо све да наставимо да живимо и сведочимо, пред домаћом и светском јавношћу, да су Косово и Метохија, као што рекосте, зеница, срце и колевка нашег бића, не омаловажавајући никога, напротив, поштујући и уважавајући све наше иноверне суседе. Надамо се да ће бити довољно мудрости, безазлености и храбрости код оних који сматрају да владају светом, да допринесу нормализацији живота људи на Косову и Метохији, и очувању Косова и Метохије у саставу Србије.

На који начин основне Православне истине ириближији младим нарашћајима?

Најбоље се учи на примерима. Гола теоретисања, цитати, препречавања, без соли Духа Светога, без дубљег доживљаја и свештеног искуства, можда могу да створе тренутну илузију површне религиозне бајковите среће, али не могу да покрену човека на дубљу промену, уразумљење и живот у Христу. Примери, сваки са својим последицама и плодовима, са једне стране, проповедника сладуњавих или опорних моралистичких проповеди, рационалистичких „теолошких“ разглабања, а са друге, древних и савремених Светих људи, који су успокојили Бога у себи и зрачили искуством богопознања, управо то доказују. Истина има невероватну привлачну моћ, иако воли да се скрива, док је лаж, која се рекламира и намеће, површно омамљујућа, али је суштински ипак одбојна. Зато је можда и најкраћи одговор на Ваше питање, уједно и путоказ нама који се трудимо на пољу слова и сведочења, начело које истиче један савремени исихаста Светогорац, научен од својих старијих претходника: *Бити истинити!*

Наша Света Црква иприрема нас за дочек Божића – рођења Христовој молићвом, иостом и да љокајањем уронимо свој ум у срце и да се враћимо

Боју и ближњима својима и ипак достојно прослави-мо Њејово овајлоћење. Како ви и студенћи дожи-вљаваице овојодишњи иосић иод неубичајеним Ко-вид-19 околностима?

Свих ових година заједнички се трудимо, посебно са богословима IV разреда, који уче Христологију, да сагледавамо оно што је *главно*, што представља централни Догађај нашега спасења, а то је оваплоћење Сина Божјег. У оваплоћењу остварила се вековна жудња људског рода: природа људска постала је природом Бога Логоса. У Личности Богочовека Господа Исуса Христа, нестворена, неограничена, бесмртна божанска природа, сјединила се са створеном, ограниченом, смртном човечанском природом. Збила се и открила *Тајна од века сакривена – Боју у несливеном једин-ствиу овајлоћен*. Тај највеличанственији Догађај, коме нема равна, славимо на Божић.

У Христу, сви смо постали синови и кћери Бога Оца, Кога Духом Светим доживљавамо као Родитеља, како и певамо у нашој химни Хранитељу призренском: *Духа Твоја блајодаћу ипросветили нас и усини Оцу Твоме, Оцу нашем небеском*. Лични однос између Бога и човека, човека који се Богу обраћа са „Оче”, долази до своје пуноће у евхаристијском јединству Бога и човека, где се светотајинским учешћем/причешћем, Духом Светим дарује опит тајне Христа, тајне сапрожимања две природе у Личности, размене својстава, охристовљења нашег Њиме, обожења и усиновљења Оцу Небеском.

У том контексту учимо се и трудимо да свој живот светотајински вежемо за Њега, Који је уједно и Спаситељ и Спасење. То је универзална истина за све људе свих времена, од које поиграва унутрашње биће оних који се у вери поклањају тајни и са љубављу целивају главицу витлејемског Детета – Пантократора, Победитеља смрти.

Рецићте нам, молим вас, иша можемо конкретнио ми у дијаспори да учинимо за студенће, ипрофесоре, а и сам рад дојословије данас, ите да дисиће наставици свој рад, колико ииолико иод нормалним условима?

Ви сте се по том питању већ доказали и доста урадили. Помоћ и подршку представља само ваше опхоћење према нама. Епископ Максим је на Косово, Метохију и Призрен долазио још као студент са владиком Атанасијем и пре најновијих страдања, а од обнове Богословије 2011. године само је наставио традицију. Он је стално присутан и спреман да притекне у помоћ, не само богословима, него свима потребитима широм Косова и Метохије. Незаборавно је гостопримство које нам је више пута указао, као и сви ви, његови сарадници. Благодарни смо вам на томе, али и на материјалној помоћи и прилозима који нам стижу од парохијана из Епархије западноамеричке. Значајно је помогнута економија манастира Грачанице, која храни и ученике Призренске богословије.

На крају, која би била Ваша иорука чишаоцима Сшазе Православља?

Савремени духовни оци, од којих су неки већ уписани у диптихе Светих велике Цркве Христове, слажу се да је највећа пошаст нашег времена брига/стрес/секирација. Сва друга искушења, а уз њих и корона, само распирују бригу која је најпобубнија. Рекао бих да се у речима Херувимске песме, коју певамо у Светој Литургији, крије лековита порука за све нас: *сваку сада живићну дрићу одбацимо*, то јест, да се не секирамо, него да трпељиво подносимо искушења, да се са љубављу старамо једни о другима, ослањајући се на кротког Господа. У Њему ћемо наћи мир, радост и изобиље живота. Христос се роди, драги оче и драги читаоци *Сшазе Православља!*

Патријарх Српски Г. Г. Иринеј

СЛОВО ПРИЗРЕНСКИМ БОГОСЛОВИМА*)

Вратили сте ме у дане када сам био ученик у овој богословији. У оно време услови су били потпуно другачији и било је тешко одредити се за богословију. Комунистичка партија је тада била у пуном успону и грубости. Долазили смо, готово сви, углавном из богомољачких кућа. Нашли смо се овде као у своме дому. И онда су Шиптари, које су звали Арнаути, били груби, али су ипак имали обзира према Богословији, јер је Богословија уживала велики углед. Када су овде одржаване Светосавске и друге сличне прославе, још пре ослобођења, долазили су турски војници који су причали да се, када дођу у Богословију, осећају као да су у Европи, јер је то за њих било нешто светло и ново, тако да су имали великог обзира.

Прота Стева Димитријевић, угледна личност наше цркве, у два наврата је био ректор. Богословија се тада снабдевала из Београда, и био је проблем како да средства дођу до Богословије – како економска, новчана средства, тако и књиге, јер смо и по том питању били, такође, доста обазриви. Прота Стева је имао велико познанство са Турцима, те је често од њих позајмљивао новац, без икаквог трага да је

новац примио, јер су имали поверење у њега. Он је, заиста, био једна изузетна личност.

Ова Богословија је престала са радом 1941. године. Успели су да сакрију и спасу нешто од инвентара, поготово од економата, тако да је Богословија била једина способна да, после Другог светског рата, настави са радом, иако веома сиромашна. Ми смо сви спавали у соби чика-Симине зграде, нас шездесет. Када би дошла зима, чуо се ветар како дува кроз прозоре. Имали смо нешто мало ћебади, сачуване из периода пре рата. Сиротиња у свему.

Храном смо се снабдевали из града. Било је хлеба, који је био као нека полу-проја, али били смо задовољни. Имали смо дивног ректора, проту Живана Маринковића, који не да је био само ректор и професор, већ нам је био као родитељ. Сви смо се према њему односили као његова рођена деца и он према нама као прави родитељ. Он није имао своје деце. Становао је овде и био је врло близак нама. Пре него што је дошао овде за ректора, био је катихета у Београду и пре тога парох, тако да нам је врло често преносио своја искуства са парохије и из живота. Често нам је давао дивне поучне савете. То нас је приближавало њему и њега нама.

Када смо завршили Богословију, био је то тужан расанак, и са Богословијом и са нашим оцем ректором. Било је суза и са наше и са његове стране. Наша генерација била је добра генерација. Од двадесет и осам нас, колико нас је завршило, било је осамнаест одличних. Били су то мало старији ђаци. Ја сам спадао у старије, јер сам у Богословију дошао из петог разреда гимназије. Били смо свесни позива који смо прихватили, као и времена у коме смо живели. Имали смо одличне професоре. Били су то старији љу-

*) У оквиру своје посете Косову и Метохији од 13. до 16. априла 2019. године, Патријарх Српски Г. Г. Иринеј посетио је и своју Alma Mater, Призренску богословију. После вечерње службе разговарао је у салону са ректором Еп. Теодосијем и професорима, док се сутрадан, у току првог часа, обратио у свечаној сали ђацима и професорима, изговоривши ово Слово.

ди. Професор, потоњи владика тимочки, Методије, који је тако владао текстом Светог Писма, да је знао где се сваки стих налази. Био је чудо од човека. Предавао је Свето Писмо Новог и Старог Завета. Био је ту и Доментијан, потоњи владика врањски, који је такође био одличан предавач. Док је предавао, гледао би обично у једну тачку, да би одржао пажњу. Предавао је Хришћанску етику и Црквенословенски језик. И према њему смо имали диван однос, као и он према нама. Касније су дошли и неки цивили. Доктор Драган из Новог Сада, који је завршио три факултета – теолошки, правни и философски. Он је био светски човек. Иако је био разведен, патријарх Викентије га је ипак послао овде, да би га, можда, сутрадан бирали за владика. Међутим, он је био далеко од тога. Био је сјајан предавач. Више нам је говорио ван предмета, него о самом предмету, што је било врло корисно, и по томе смо га добро запамтили.

Било је то лепо време, мада политички није било оно што се може пожелети. Живели смо заједно, заиста као једна породица. Имали смо доста Македонаца, док нису оформили своју Богословију у Скопљу. Кандидати из целе Југославије долазили су у ову Богословију, јер је то била једина Богословија. После је отворена Београдска богословија, па Карловачка. Наши професори одлазили су углавном одавде у Београдску и Карловачку богословију.

Ви сте изабрали добар пут, свети пут и живот који је везан, не само за земаљске прилике, него сте усмерени према вишим вредностима. Ово је за вас, као и за све нас како је некада било, драгоценост време. Ви немате неких других брига ни обавеза, осим да учите, и да се научите, још овде, да што више читате. Књига је највећи и најбољи пријатељ ваш. Оно што нам многе књиге говоре, то често нећемо моћи да чује-

мо са друге стране. Зато, користите сваку прилику да прочитате што више књига, како светоотачку књижевност, тако и светску белетристику.

У наше време има доста свештеника који се баве економијом. Поједини се, у довољној мери, баве и светском науком – историјом, културом и тако даље. То је све добро, али темељ и основ нашег живота и наше будуће мисије јесу Свети Оци. Те богонадахнуте личности и све што су они говорили јесте продужено Јеванђеље. То је истина, не релативна, не само људска, него она која се продужила из Светог Јеванђеља, дакле, благодатна истина изван које нема друге истине. Светска философија и наука знају за многобројне теорије, али теорије су од данас до сутра и смењују се са личностима и људима. Смењују се и долазе нове. Међутим, Јеванђелска истина је вечна истина. То је истина Богом откривена. Оно што нам Господ открива и што је изложено у Јеванђељу јесте апсолутна Истина. Требало би да се трудите да ту Истину познате, заволите и да она буде темељ нашег живота.

Хвала Богу, сада је Богословија на високом ступњу. Она пружа све неопходне и потребне услове да се нормално ради и учи. Користите време које проводите овде. Знам, младићки живот и младићке тежње су често пута мало друкчије, али се потрудите да их ускладите са оним што учите и са оним за шта се спремате.

Живимо данас у времену у коме је све мање хришћанског утицаја. Европа, нажалост, која је некада била хришћанска, данас је све мање хришћанска. Све више је људи који живе ван Цркве. Кажу да је у Бечу у католичкој цркви упола мање људи, који су сами себе искључили из цркве. Још веће чудо је Чешка, где су некада биле реформације, где пола народа није крштено. Чешка је данас атеистичка земља. Ми смо,

заиста, једна мала светлост која светли у овоме свету. Све је привремено и променљиво, али оно чиме се ми бавимо и изучавамо заиста је вечна Истина. Морате учити, да се припремите, да заволите ту Истину и да научите да другујете са књигом. Будућност овога света и наша будућност од нас зависи. Многи пророкују да ће крај двадесет првог и двадесет други век бити век вере, јер ће људи окусити и упознати све пролазне ствари овога света, и видеће се да је то „истина“ коју човек ствара и нуди, а да само оно што је Божанско остаје као вечном и трајном.

Добро је познавати, поред теологије, и друге науке. Наука може да буде врло корисна за свештеника. То видимо данас код Руса. Руси имају генерације, у последње време, које после завршетка других факултета као старији уписују Теологију и баве се богословљем. То је сада једна велика духовна снага која великим делом влада светском науком. Они су прихватили теологију, и то чине да би приближили теологију и науку. Права наука и права теологија никада нису у супротности. На крају крајева, у суштини се међусобно слажу и воде једна другој. Добро је, дакле, упознати се са оним чиме се наука бави – природом, светом у коме живимо, а живимо у свету великих тајни. Научници често говоре да је Земља стара, рецимо, десет милиона година, али то су све претпоставке. Оно што је реч Божија, кроз Библију речена, апсолутна је истина. Хвала Богу, ви сте на томе путу, да све то упознате и да се, ако да Бог, спремите да сутра, када завршите ову школу и факултет, будете спремни да се ставите у службу Цркве. Утешно је, и поред свега нашег живота, оваквог какав јесте, да је много младог света који се полако враћа Цркви. Велики је број деце која су ишла на веронауку и постала учитељи својим родитељима и дедовима. Уче их

да се правилно прекрсте, уче их молитви Господњој, и тако даље. Свет се полако мења. Атеизам је све мање у моди. Људи ипак траже праву Истину, а она је у Хришћанству. Има извесне истине и у другим религијама, у исламу, а да не говоримо о хришћанству у разним деноминацијама, као на пример у протестантизму, али пуна истина јесте, Богу хвала, у вери коју смо прихватили, којом живимо и коју изучавамо.

Овде имате, хвала Богу, све што вам је потребно. Мислим да је ова Богословија, по свом уређењу, једна од најуређенијих Богословија. Ви сте овде заиста једна наша оаза. Имате свој живот, имате своју заједницу. Мислим да од старих Турака и муслимана нисте имали проблема, јер су они навикли и знају шта је Богословија била и шта јесте. Ако је можда и било неких проблема, вероватно их је било од оних који су дошли са стране. Иначе од Призренаца не верујем да може бити неког непријатељства и неразумевања.

Питања:

Професор Дејан Ристић: Ваша Светости, ближи се јубилеј – сто педесет година Призренске богословије. Надамо се да ћемо га достојно обележити и прославити заједно са Вама. Волели бисмо да чујемо Ваше мишљење да ли је можда сазрело време да се преподобни лик и богоугодно дело Симеона Андрејевића Игуманова, чика-Симе Призренца, поново сагледају и истакну, и да његово име буде уписано у Диптихе Светих, имајући у виду да се већ сто педесет година из његовог дома роје Патријарси, Епископи, свештеници, ђакони, на добро наше Цркве и народа, као и записе његових савременика (Петра Костића) који сведоче да је он био поштован од народа још за живота као Свети и да су на његовом гробу, у манастиру Светог Марка, свештеници читали молитве за исцељење?

Њејова Светиост: Неоспорно је да је име чика Симе Игуманова велико и значајно име, не само за Призрен, већ и за читаво Косово и Метохију. Он је готово све цркве снабдевао иконама, црквеним књигама, одежама, које је доносио из Русије. Поред милосрђа, његово највеће дело јесте то што је сагледао оно што многи, чак ни у црквеној јерархији, нису сагледали, а то је значај и потреба за богословско-учитељском школом. Била је то једина и највећа школа те врсте на Косову и Метохији. То је његова далековидост, његова везаност за своју цркву и своју веру. Када је, нажалост, остао без своје деце, нашао је утеху у богословији. Ја сам станао, када сам дошао, прве године, у његовој соби, у којој се упокојио. Не знам да ли сада постоји та соба. Говорио је за богослове: „То су моја деца!“ Живео је са богословијом и за богословију, а колико је то његово дело велико показало је време касније.

Богословија је одиграла врло велику и значајну улогу. Подарила је свом роду неколико патријараха и велики број служитеља олтара. Ово је била Богословија за све српске крајеве изван Србије, за Босну, Црну Гору, Косово и Метохију. У почетку као богословско-учитељска школа, дала је велики број просветних радника. Сви они желели су да буду свештеници. Били би неколико година учитељи, док се не укаже прилика и потреба за свештеником. Док сам овде још био ђак, а и кас-

није када сам постао професор, било је доста старијих свештеника из Босне, који су нам много помагали, јер нису заборавили Богословију и време проведено у њој. Од штедрих прилога тих свештеника заменили смо пећи парним грејањем.

Сигурно да стопедесетогодишњи јубилеј треба обележити. Хвала Богу, има и где. Ова Богословија је увек делила судбину нашега народа. Патила је и страдала када је и народ страдао. Будила се и васкрсавала када је и живот народа васкрсавао. У потпуности је делила судбину свога народа. Ви сте овде значајни. Нажалост, наш највећи проблем, када говоримо о Косову и Метохији, јесте тај што нас је тренутно мало у неким деловима Косова и Метохије. Било је раније страдања и већих од ових страдања, али је било пуно нашег народа, па се некако излазило на крај. Била је чврста вера и нада у народу да ће, ипак, то тешко време проћи. Патријарх Павле је често говорио о једном старцу да је, негде код Урошевца, говорио, када су се Шиптари дигли и почели да отимају жене и девојке, да пљачкају и убијају, и када су Срби донели одлуку да се селе: „Немојте тако! Ми смо много пута страдали, али смо се надали...“ Тако је он задржао народ. Ускоро је дошла 1912. година и ослобођење. Трпљење и нада на Бога и неке боље дане ипак је задржала наш народ да се не одсели.

Одакле има највише ђака овде?

Професор Дејан Ристић: Половина их је са Косова и Метохије, а половина из централне Србије.

Њејова Светиост: Ми смо, у своје време, имали доста Бачвана, који су били познати по песми. Многи су пре доласка у Призрен знали Литургију и певали би чим би дошли. Бачвани су оставили траг овде као добри појци. У оно време, када смо ишли на распуст, узимали смо коњска кола да нас пребаце до Урошевца, па тамо стигнемо сви прањави. А када се

враћамо са распуста, дођемо у Урошевац, и по недељу дана чекамо прилику да се пребацимо до Призрена. Пребацивали смо се углавном поштанским камионом – они који успеју да се убаце. Дешавало се да из Урошевца дођемо пешке у Призрен. Тада није било саобраћаја. Истим животом живели су заједно и Шиптари и Срби, само што су Срби били културнији.

Сада постоји тежња у Србији да Богословије постану државне школе. У складу са тим у програм би требало увести неке предмете из општег образовања: Математику, Географију, Физику, Биологију.

Који језици се уче сада у богословији?

Ђакон Бојан Радичевић, професор: Од нових језика – енглески и руски, док се од старих уче старогрчки, латински и црквенословенски. Добро би било када би стручни људи, филолози, предавали језике. Што се историје тиче, изучава се Општа историја, Историја хришћанске Цркве, Историја српске цркве са националном историјом и Библијска историја.

Њејова Светиосиј: Да. Постоји тенденција да језике предају стручњаци. Мислим да у новом програму неће бити Библијске историје.

Милош Косић, ученик IV разреда: Ваша Светости, хтео бих да питам, које сте предмете Ви предавали када сте били професор у богословији?

Њејова Светиосиј: Када сам дошао, предавао сам Стари Завет и Црквено право, а касније Нови Завет. Отац Методије Муждека је предавао петој години, а ја сам предавао Стари Завет и Посланице Светог Апостола Павла из Новог Завета. Касније сам предавао грчки и црквенословенски.

Професор Велимир Михаиловић: Ваша Светости, можете ли нам рећи коју реч поводом прославе

осам стотина година аутокефалије Српске цркве?

Њејова Светиосиј: Спремали смо се да тај историјски догађај прославимо заједно са осталим Црквама. Нажалост, дешавања између Цариграда и Москве утицала су на то да прослава, ипак, буде у оквиру наше Цркве, јер не можемо да замислимо да Цариградски патријарх служи, а да Руски не буде у цркви. Сматрамо да је боље да им се захвалимо, иако смо их већ позвали и добили потврдне одговоре. Намеравамо да следеће године имамо прославу поводом освећење Храма Светог Саве на Врачару, зато ујурбано радимо на завршетку и постављању мозаика. Посао је огроман и веома скуп, тако да ће нас мозаик коштати готово као и цео Храм. То ће бити нешто јединствено. Тада бисмо позвали Цркве, међу којима не би требало да буде проблема.

Аутокефалија је била велики догађај, не само за Цркву, већ и за државу, јер је држава постала у пуном смислу држава и, благодарјећи томе, одржала се током средњег века. Дар поводом тог догађаја биће освећење Храма Светога Саве. Сада сви странци који долазе у Београд питају где се налази Храм Светог Саве, да би га посетили. Када мозаик буде завршен, биће то по површини највећи мозаик на свету. Сто осамдесет Руса уметника и радника раде на мозаику у Русији.

Јеромонах Исидор: Ваша Светости, у име владике ректора, свих професора и ученика, желим да Вам се захвалим на очинским речима и на подршци. Хвала Вам што сте нашу Богословију назвали оазом, јер људи често имају предрасуде, па мисле да смо тужни и скучени јер живимо у гету, а у ствари живимо у оази која буја, цвета, радује се и Богу пева. Имали сте прилику да сами то видите и доживите. Хвала Вам на лепим речима и благословима. Ми који живимо овде опстајемо

благодаћу Божијом и Вашим молитвама и подршком.

Њејова Светиосиј: Сада имамо мало више Богословија него што нам треба. У време када је била Југославија било је пет Богословија, а сада – осам, и два факултета. Сматрамо да је Призренска богословија врло важна, јер она представља нашу наду. Она буди свест у народу и савест многих који су отишли одавде, да се врате на своја вековна огњишта. Нажалост, многи и ако би желели да се врате, сада немају где да се врате. Зато сам неколико пута говорио државном врху да би требало покренути обнову домова и подстаћи повратак народа, па после тога да сви други разговори дођу на ред... да се омогући запослење људима. Ово искушење треба паметно превазићи. Мислим да српска свест никако не може да се одрекне Косова и Метохије, јер су сви наши почеци овде, на Косову и Метохији. Овде где год загребете, нађете цркву. Само Бог зна колико је било црква кроз ово време.

Ви се лепо понашајте. Будите културни према овдашњем живљу, поготову у контакту са млађим комшијама. Треба показати културу, и када се срећете са дивљим људима, поготову са онима са јаком племенском свешћу који су дошли са стране.

Јеромонах Исидор: Ваша Светости, искористио бих прилику да Вам поклоним наше ново издање, књигу *Пушчевима живојша Сѣарца Емилијана*. На почетку књиге је *Слово Сѣарца Емилијана*, које је изговорио призренским богословијама, приликом посете 1976. године, затим, кратки животопис, који је написао блаженопочивши јеромонах Серапион из Симонопетре, затим текст владике Атанасија Јевтића о Старцу Емилијану, и три текста самог Старца.

Министарка Весна Братић и ректор о. Гојко Перовић: Богословија да буде дио образовног система Црне Горе

Ресор министарке др Весне Братић, Министарство просвјете, науке, културе и спорта, активно ће учествовати у интегрисању најстарије школе у Црној Гори, цетињске Богословије у образовни систем Црне Горе. То су неки од закључака са данашњег састанка са ректором, оцем Гојком Перовићем, свештеником Мирчетом Шљиванчанином и представницима ове школе.

Тиме би једна од најстаријих образовних установа у Црној Гори основана давне 1863. године постала дио званичног образовног система Црне Горе и била уважена и помоћна од стране државних институција, казала је министарка Весна Братић. „Ако имамо у виду

да у Црној Гори више од осамдесет одсто грађана јесу вјерници Српске православне цркве у Црној Гори, више је него логично да се цетињска Богословија акредитује и оствари сва законска права и статус који јој припада, а који до сада није имала“, поручила је министарка.

Ректор ове школе протојереј-ставрофор Гојко Перовић је изразио задовољство због спремности министарке да учествује у активном дијалогу и раду на томе да ова школа постане дио званичног школског система Црне Горе. Он је казао да из Богословије не траже ништа више од статуса који има исламска школа „Медреса“ у Црној Гори као и да Богословија до сада није имала никакву помоћ од

стране државних органа Црне Горе. „Ми ћемо у будућем периоду радити на усклађивању нашег програма са важећим школским програмом како бисмо што лакше интегрисали нашу школу у црногорски образовни систем“, казао је ректор цетињске Богословије.

Како је саопштено из Министарства просвјете, науке, културе и спорта, састанак је протекао у веома конструктивној атмосфери, а представници Министарства и Богословије су исказали спремност да у будућности још чвршће сарађују како на превазилажењу овог иницијалног проблема тако и на унапређењу свих могућих облика сарадње.

Извор: mitropolija.com

Завршена обнова хиландарске трпезарије

У Светој царској српској лаври Хиландару, у данима пред храмовну славу манастира, Ваведење Пресвете Богородице, завршена је обнова трпезарије Краља Милутина из 14. века. Темељно су реконструисане носећа подна и кровна конструкција, постављен је под од теракоте, какав је био и у време изградње објекта. Реконструисано је и уграђено 18 мермерних столова који су красили трпезарију до пре нешто више од 100 година. Освештавање обновљене трпезарије је извршено у среду 2. децембра.

Ваведење Пресвете Богородице

≈ слава Хиландара ≈

„Данас је њредображење благоволења Божијеј и њројовед сјасења човековој: у храм Божији јавно се узводи Дјева, и Христа свима њредојлашава. Зато и ми велејласно ускликнимо: радуј се, Исјуњење Творчевоја Домосјроја“!

Света царска српска лавра Хиландар прославила је своју храмовну славу, Ваведење Пресвете Богородице. Ове године прослава се одвијала у посебним условима због ограничења која су наметнута пандемијом корона вируса, услед чега није било великог броја гостију, како то иначе бива сваке године. Пристигло је око десетак келиота из хиландарских келија са Свете Горе, појци из келије Светих Бесребреника из Новог Скита, предвођени старцем Дамаскином, а поред манастирске братије у славском сабрању учествовали су и инжењери и радници уполснени на обнови Хиландара и на одржавању манастирске економије.

Фото: монах Милутин Хиландарац

Академик Матија Бећковић: Црква ће одбранити и Космет

Пјесник и академик Матија Бећковић оцијенио је да неповољан споразум о Косову и Метохији не постоји, јер ако је Црква имала снаге да одбрани Српску Спарту /Црну Гору/, имаће да одбрани и српску колијевку.

Кад би могли да га однесу, Космет би завршио у неком од париских, лондонских, њујоршких музеја. А вратили би га кад и Милоску Венеру. Овако покушавају да оружаном пљачком жив Космет отму и узидају у темеље велике Албаније – рекао је Бећковић за београдски „Недељник“.

Говорећи о промјенама у Црној Гори, Бећковић је рекао да је противкандидат на протеклим изборима у Црној Гори Милу Ђукановићу био Василије Острошки и да су се Црногорци изборили за крај најбестидније владавине у њеној вишевјековној историји, те оцијенио да „оно што је добро за Цркву, добро је и за Црну Гору“.

Он је рекао да је народ коме су узели све устао да брани Цркву и вјеру, а да је митрополит црногорско-приморски Амфилохије, када је одбранио светиње, као побједник отишао на небо.

Бећковић је подсетио да је и Свети Петар Цетињски писмо Карађорђу завршио ријечима „не дамо светиње“, те оцијенио да би то вриједило исписати ћири-

лицом на највиднијим стијенама Црне Горе, како више никада никоме не би пало на памет такво варварство и безакоње.

Говорећи о новом црногорском премијеру Здравку Кривокапићу, Бећковић је напоменуо да се он након избора на ову дужност закleo ријечима „тако ми Бог помогао“ и прекрстио се, што Црна Гора није ни чула ни видјела 70 година.

Амфилохије се радовао на небу, заједно са онима на земљи који су га изабрали и свима који желе да Црна Гора изађе из ћорскокака у којем се обрела – додао је Бећковић.

На питање да ли су Србији потребни нови људи рекао је да би било идеално кад се појаве нови, неотрцани и небајцовани, некорумпирани и некомпромитовани људи.

Бећковић је представио један свој стих његове још необјављене пјесме о Мојковачкој бици, из његове будуће књиге. „Српска војска је већ минула. А Црногорска је залуд гинула. У бесмисленом боју за другога. А да је истина и једно од тога. Не би било светијег боја ниједнога“.

Извор: mitropolija.com

Дан Светог Севастијана Цексонског 30/17. новембра 2020-ог лета Господњег

Година за нама била је по много чему посебна, па је тако и са овогодишњом прославом светог оца нашег Севастијана Цексонског. Поштоваоци и поклоници из његовог предачког Херцег Новог, братског гра-

да Цексону, из његовог родног Сан Франциска, из Лос Анђелеса, где је основао прву цркву и где је служио, као и из других делова Калифорније и Сједињених америчких држава, нису, нажалост, могли остварити своју велику жељу да и ове године дођу у Цексон о празнику његовог покровитеља. Но управо у њиховом одсуству, осетили смо њихово присуство можда и снажније него претходних година. Испуњујући полупразну цркву њиховим ликовима у своме срцу и својим духовним видом, запитали смо се колико смо раније били благодарни једни за друге, колико смо ценили и неговали своје скупно плаћено јединство у Телу и Крви Христовој, за нас распетом и за нас проливеној? Колико смо вредновали време као дар, колико мудро смо га користили, искупљивали и освештавали својим животом, или смо одлагали покајање и помирење, заборављајући да не знамо ни дана ни часа када ћемо окончати своје земаљско путовање? Сада, када нас је било много мање физички присутних у цркви, сваки лик сијао је пред нама као жива икона Божија, а они који нису били са нама чинили су нам се приснији и дражи него икада пре.

Велику утеху и охрабрење донео нам је владика Максим својим доласком у суботу поподне. Тога дана почео је Божићни пост, те смо били срећни и благодарни да чишћење и украшавање јасала свога срца за рођење Богомладенца започнемо са његовим благословом и у његовом присуству.

У недељу, 29/16. новембра, је служена Света литургија на којој смо се молитвено присетили оснивача наше цркве. Славио се свети апостол Матеј, а читано свето Јеванђеље о Добром Самарјанину. Владика Максим

нас је подсетио да, иако имамо много разлога да будемо поносни на своје порекло, припадност и призивање, позвани смо да их својим делима и својим животом потврдимо, а чинећи добро и брињући чак и о онима

који су нам по земаљским схватањима страни, можемо и њих придобити за Господа и учинити својим ближњима. Свети Севастијан, главни оснивач цексонске парохије, је управо то чинио, те је тако све грешне деобе укинуо, удаљености премостио и својом љубављу, добротом, вером и молитвом, Христом у себи, повезао неспојиво, Исток и Запад, Север и Југ. Након Божанске литургије, по дивном, сунчаном и топлим дану, у складу са важећим прописима, послужен је ручак напољу, уз црквену салу. Већ годинама на Недељу оснивача цркве се служи бакалар припремљен на бокељски начин, одакле је потицала већина црквених оснивача. Припрема се по рецепту и уз надзор 91-годишње Данице Милосовић, чији свекар и свекрва су дошли у Америку из херцегновских насеља Камено и Поди. Током ручка, Богдан Бо Гилман, са мајчине стране члан знамените цексонске породице Вуковић, у име Фонда за бригу о старима, који је установио његов блаженопочивши ђед Недељко Неђо Вуковић а којим сада руководи његова тетка Лана, уручио је владика Максиму и епархијској издавачкој кући „Свети Севастијан Прес“ (која је само ове године објавила 20 нових наслова) веома издашан и значајан прилог за штампање Монографије о цексонском гробљу. Благајница Парохијског савета, протођаконица Даница Павлов, уручила је у име парохије прилог са истом наменом. Књига је, после више година темељних и детаљних припрема, на иницијативу и под будним оком и уредничким руковођењем владике Максима, великим трудом Драгане Машић, вероучитељице из Новог Сада, ауторке књиге, прилежним сатрудништвом ђаконице Викторије Стојановић, и графичким

решењима даровитог Дениса Викића из Врњаца, у штампи. Имаће 450 страница квалитетног папира, 1000 врхунских фотографија у пуном колору, дела двоје мајстора фотографије, Лазара Ларија Ангиера и поменуте ђаконице Викторије, опширне уводе о таласима српске имиграције у Америку и о осталим српским православним гробљима у овој земљи, као и азбучни и абecedни индекс свих имена са надгробних споменика џексонског гробља.

Радосна новина ове године је и довршена служба Светом Севастијану Џексонском и Санфранциском. Служби написаној још пред канонизацију Светога 2015. лета Господњег, додати су канон на јутрењи истог аутора, донедавног ђакона а сада презвитера Вељка Васиљева из Бачке епархије, као и акатист, по Божанском надахнућу дело монахиње Олимпијаде (Кадих) из Црногорско-приморске митрополије. У недељу увече, у навечерје празника Светог Севастијана, по први пут је празнично, свечано прочитан акатист, већим делом у енглеском преводу (трудом Зоране Бјеличић из Београда), од стране окупљеног свештенства: владике Максима, прота Василија Цвијановића из светосевастијановског Санфранциског залива, прота Стевана Тумбаса, умировљеног пароха џексонског и активног саветника џексонске Мисије и Кампа Светог Саве, садашњег пароха Марка Бојовића и ђакона Драгана Стојановића, уз молитвено учешће верног народа. Након службе, свештенству и верном народу подељени су новоодшампани зидни календари за следећу годину, са фотографијама из црквеног живота и графичким уређењем парохијанина Лазара Ангиера, међу којима су и два слетлописа којима се чини омаж двојици новопреминулих, блаженочивших архијереја наше Патријаршије, Патријарха српског Иринеја и Митрополита црногорско-приморског Амфилохија.

У понедељак, 30/17. новембра, је освануо још један дан необично леп за ово доба године. Пред дверима храма владиком Максима су дочекали прота Дане Поповић и прота Павел Волменски из Сакраманта, већ поменути прота Стеван и парохијски свештеник и ђакон. Ђакон Драган Стојановић је рукоположен на овај велики празник, а ове године се навршило 6 лета његове верне, посвећене службе. Само месец дана раније, на

празник Светог Лонгина Сотника, навршило се и 20 година од рукоположења протођакона Триве Павлова, умировљеног парохијског ђакона, носиоца Ордеана Светог Севастијана, који се са остатком заједнице много zaloжио и потрудио у проглашењу архимандрита Севастијана светим, као и у преносу његових светих моштију из

Жиче у Џексон. По благослову владике, надахнуту беседу по прочитаном јеванђељу одржао је прота Павел, старешина Вазнесењског храма Руске Заграничне Цркве у главном граду савезне државе Калифорније, који је своју љубав и поштовање према Светом Севастијану додатно продубио након свог исцелења на његовој канонизацији пре пет година. Он је богословио о вези Бога Оца и Бога Сина и нашем познању Оца познањем Сина и јединству са Оцем кроз јединство са Сином. Син је и Женик наше душе и Цркве као људске заједнице, који су некада били продати греху, али их је Женик искупио, украсио и у своју палату примио. Око дворишта палате чују се примамљиви гласови заводника, демона, који би да нас призову у стари, грешни живот, а на које ћемо остати глуви само ако останемо у средишту палате, у своме срцу, верни своме Женику и Искупитељу. У том подвигу мужаствени заступник биће нам дивни и свети Севастијан, који је, мисионарећи целим светом, у себи и собом носио и проносио и доносио Царство Небеско и у сваком човеку увиђао и целивао икону Божију. Током литургије благословени су славски колач и жито четворочлане породице Раисовић (Рајс) и Лазара Ангиера, који су након богослужења у дворишту свога љупког и топлог дома послужили славски ручак најужем кругу гостију.

„Свети оче наш Севастијане,“ како певамо у ново-написаном акатисту, „Господа умоли да нам подари мир у нама и око нас, анђелску чистоту, кротост и ревност, љубав искрену и топлу, радост васкршњу и неугасиву и спасење истинито, да у Господу Христу једно будемо,“ да удостојени будемо ослобођења од садашње невоље и патње, те да наредног лета у још већем броју и благољепију, у здрављу и радости прославимо твој празник и Пресвету Тројицу коју си ти свим својим бићем и животом прославио!

Презвитер Марко Бојовић

1941. када је изгорела Народна библиотека Србије на Косанчићевом венцу и многи уникати неповратно нестали.

Једини рукопис који је преживео уништење Библиотеке 1941. је Зборник српских житија и Хиландарски типик таха-монаха Марка, 1370/1375. година, почетак Хиландарског типика.

Богат литургијски живот у књигама из 13. века

Први рукописи су почели да стижу у националну библиотеку већ септембра 1941. тако да је до данас сакупљено 320 рукописних књига.

„Имамо више изузетно значајних књига из 13. века, јер сведоче о традицији пре увођења Јерусалимског типика где је постојало читаво једно шаренило. У тим књигама се читава врло богат литургијски живот којим је живео српски народ у 13. веку. Види се и како су књиге прилагођаване потребама те одређене заједнице. То је права ризница због сведочанства о тадашњем животу, али и због везе са старословенском писменошћу која је највећим делом сачувана у српским књигама, посебно 13. века. Због тога је наша писменост изузетна у односу на остале словенске писмености“, наглашава Тријић.

Библиотека чуве и књиге од 14. века па надаље.

„Неке су драгоцене због својих украса, друге због писма, треће због садржаја. Има примерака који успевају да обједине све те квалитете. Иако је наша збирка рукописних књига обнављана последњих 70-80 година, она успева да на репрезентативан начин представи развој српске књижевности и писмености кроз време“, каже наш саговорник.

Од инкунабула до звучних записа

Вредна пажње је збирка старе српске штампане књиге од 15. до 17. века.

„Ту имамо од првих српско-словенских инкунабула из Цетињске штампарије па надаље. Чувамо једну инкунабулу на латинском из 1481, затим преко 120 примерака књига западноевропске литературе из 16. ве-

ка“, наводи начелник Археографског одељења НБС.

Национална библиотека поседује и збирку мапа и атласа од 16. века па надаље, а међу њима најстарија географска карта на којој је приказана Србија јесте „New Griechenland mit anstossenden Länder“ из 1580.

Тријић скреће пажњу и на фонографску збирку звучних снимака и музикалија штампаних и руком писаних, а све од првог звучног снимка начињеног у Београду 1903.

У колекцији старих и ретких књига, штампаних од 1519. до 1867. године, када је званично у Србији усвојен Вуков правопис, налазе се збирке књига Јована Рајића, Бранка Радичевића, Стојана Новаковића, Атанасија Стојковића, Јована Стерије Поповића, Доситеја Обрадовића, Петра Другог Петровића Његоша, Димитрија Давидовића, Ђуре Даничића, Захарија Орфелина, збирка књига о Герасиму Зелићу.

Српско културно благо расуто по свету

Дешава се да Тријић са својим колегама проналази примерке српског културног наслеђа и ван граница наше земље.

„Пре неколико година смо успели да прибавимо изузетно драгоцену књигу Захарија Орфелина из 1761. 'Горестни плач' који говори о положају српског народа у Аустроугарској. Знано се само за један примерак те књиге, који је уништен у бомбардовању 1941. Мислили смо да не постоји више ниједан, али је бечки антиквар понудио на продају сачувани примерак и библиотека је успела да га купи. То је поема Захарија Орфелина која се сматра првим српским модерним песничким делом“, наглашава Тријић.

Наш саговорник каже да је српско благо расуто по читавом свету – од севера Русије до Сједињених Америчких Држава и на југу до Синаја и Јерусалима.

„То говори о културним кретањима, али и о начину живота српског народа и његове судбине. Никако не

можемо да поистоветимо нашу државу са оним где је српски народ живео и стварао, што је још важније. Те књиге су расуте по свету, али се можда тако на најбољи начин репрезентује српска култура уколико се, наравно, чувају на прави начин, ако су доступне нашим проучаваоцима и представљају се на начин на који заслужују“, сматра Тријић.

Он подсећа да се најстарији препис Номоканона Светог Саве – Иловичка крмчија налази у Загребу, у Синајском манастиру су драгоцене рукописи из 13. и 14. века па и старији, а једну збирку чува и Патријаршијска библиотека у Јерусалиму.

„Пре неколико година радећи у бечкој библиотеци и описујући једну рукописну књигу, приметио сам састав оригиналне српске књижевности – заједнички Канон Светом Симеону и Светом Сави Теодосија Хиландарца који нам је био познат у неколико примерака. Сада смо нашли још један препис у књизи која нам је позната и два пута је до сада била описивана, али састав се налазио на неочекиваном месту и поредак је поремећен. Неко приликом повезивања књиге у 19. веку није саставио листове како треба па је тај сегмент Теодосијевог наслеђа био изгубљен до сада“, напомиње Тријић.

Књига има у Паризу, Лондону, Оксфорду, Москви, Санк Петербургу, Софији... „На стотине је градова у којима се налази српско културно наслеђе, све до Харварда и Јерусалима. Није сачуван велики број примерака у поређењу са неким другим културама, али је он врло репрезентативан и шеренолик по садржају и другим особинама. Да бисмо склопили слику развоја наше писмености, да би се све слило у једну причу о развоју културе српског народа, потребан је велики физички напор“, наглашава др Владан Тријић.

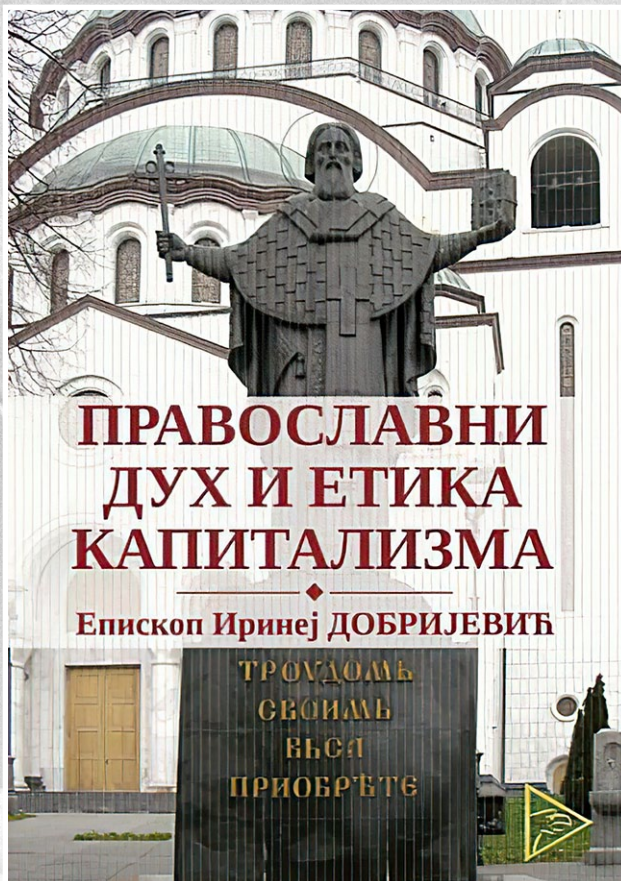
Извор: Спутњик

Фото: Народна библиотека Србије

Нова књига Епископа Иринеја Православни Дух и Етика Капитализма

Управо је из штампе изашла нова и интересантна књига Њејовој Преосвешћеној Епископској источноамеричкој Иринеја (Добријевића), под насловом: „Православни дух и етика капитализма: Студија случаја на примеру Србије и Црне Горе и Српске Православне Цркве”. Радио „Слово љубве” ће овим њоводом ускоро емисионо водити разговор са ђаконом Хаџи Ненадом М. Јовановићем.

Издавач овог, обимом невеликог, али значајем великог, дела јесте Институт за политичко умрежавање, уз подршку Центра за истраживање православног монархизма, МИР Publishing, Центра за конзервативне студије и Lassociation Paris-Berlin-Moscou. Није згорег подсетити да је Преосвешћени владика Иринеј, заправо, духовни покровитељ Центра за истраживање православног монархизма, организације-суиздвача овог дела, коју је блаженопочивши патријарх српски Иринеј

одликовао Орденом Светог цара Константина, у склопу обележавања 1700 година од доношења Миланског Едикта, 2013. године Господње.

Аутор предговора и приређивач биографије аутора овог дела је Часни ђакон Хаџи Ненад М. Јовановић, директор Центра за истраживање православног монархизма. На овом месту он, између осталог, каже: „У нашој широј, па и интелектуалној, јавности је често присутна, крајње симплификована и, суштински, погрешна перцепција Цркве, као друштвеног чиниоца, којем није иманентно бављење друштвеним збивањима и процесима, које у радикално секуларистичком нарати-

ву, не припадају духовној и метафизичкој сфери, како их представници ове школе мишљења доживљавају”. Нешто даље, он истиче да: „редови пред нама представљају драгоцен камичак у грађевини нашег разумевања мисије и призвања Цркве, која ће бити од нарочитог

интереса и ползе за сваког православног хришћанина, али нарочито за оне који препознају потентност и важност питања из домена политичке теологије, социологије религије, али нарочито политикологије религије”.

Књигу ће, у најскорије време, бити могуће набавити у књижарама књижарског ланца Делфи, у књижарама Православног богословског факултета (ул. Краља Петра 2 и ул. Мије Ковачевића 11Б), као и у другим књижарама у којима је и иначе могуће набавити издања Центра за истраживање православног монархизма.

Извор: www.slovoljubve.com

Saint Sebastian Press

proudly presents

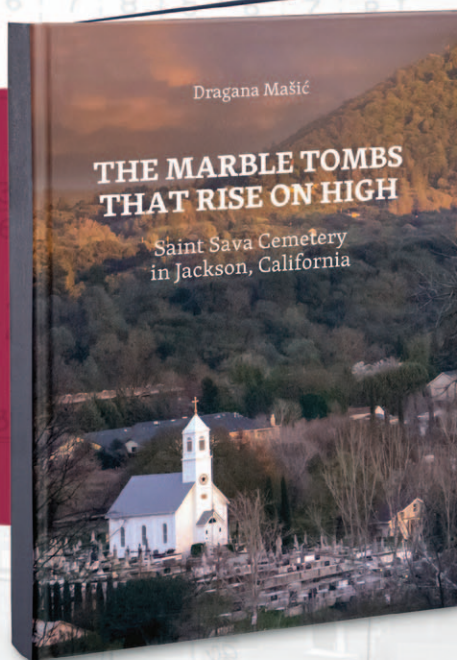
THE MARBLE TOMBS THAT RISE ON HIGH

THE MONOGRAPH

on the **Saint Sava Serbian Orthodox Church Cemetery in Jackson, California**

*with a comprehensive Introduction on other Serbian Orthodox cemeteries in America
and the waves of Serbian immigration to America*

360 GRAVES — 1,000 ILLUSTRATIONS — FULL-COLOR BOOK

**Dragana Mašić
the author:**

For me, working on this Monograph completely validated the words that our renowned author Isidora Sekulić had remembered as precious advice from her beloved father, “Here you see—each tombstone, five books—there’s work if anyone needs it.”

These data and records are not only telling of the facts, the dates and the names, but they also tend to inform as to the way of life in certain time periods, the level of education, culture, as well as to lead to valuable conclusions about the Serbs’ migrations and destinies at a given historical time, their assimilation with the rest of the population, the habits they adopted along the way, and the progress they achieved through their work and dedication. Those are the fundamental data bearing essential witness of the movements, position, and quality of life of our people in the diaspora.

To a great extent, it is a pioneering and a daring attempt to encourage other people, as well, to care for their cemeteries as they truly represent a significant historical document of a specific era and an important bond between the past and our present time, thereby preserving their historical heritage and the connection to their roots.

Become a sponsor
and save from oblivion the heroes
of early immigration, whose sacrifice
made Jackson a holy place where
all Serbs feel at home.

PLATINUM: \$2,000

GOLD: \$1,500

SILVER: \$1,000

BRONZE: \$500

Checks payable to:

St. Sebastian Press

1621 West Garvey Avenue,
Alhambra, CA 91803